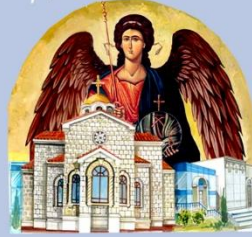

ГОДИНА 2025

СВЕТИ АРХАНГЕЛ МИХАИЛО

БРОЈ 39

Српска Православна

Црква Ванкувер

БЕАН АНЂЕО

Мношѣво Анїела сабра се у Витлејему да види несхватљиво Рођење, и зачудише се, видевши Свог Творца како у јаслама као Младенац лежи! Испунивши се страхом, указаше достојно поштовање Рођеноме и Оној која Га је родила, певајући овако:

- Слава Теби, Сине Божији, који си пре векова од Оца рођен!
- Слава Теби, који си са Оцем и Духом све створио!
- Слава Теби, који си дошао да спасеш оне који пропадају!
- Слава Теби, Тражитељу залуталих!
- Слава Теби, Спаситељу пропалих!
- Слава Теби, који си преграду непријатељства разрушио!
- Слава Теби, јер си, рај, непослушношћу затворен, опет отворио!
- Слава Теби, јер си људски род неисказано заволео!
- Слава Теби, јер си на земљи пећину као Небо објавио!
- Слава Теби, који си Дјеву која Те родила, као Престол херувимски показао!
- Исусе, Сине Божији, који си се оваплотио нас ради, слава Теби!

Икос 1, Акаѣисѣ Рождесѣву Хрисѣвом

Црквено-народни часопис Ц.Ш.О. Св. Арханђела Михаила

Редакција:

Главни и одговорни уредник:

Протонамесник: о. Сениша Милутиновић

Дизајн корице: Ненад Штрбац

Српска славна историја: Љубомир и др Зорица Котур

Рецензент, лектор и енглеска секција:

апсолвент теологије Љиљана Тољевић

Сарадници: Michael Welton и Николај Петровић

Штампа: Зоран Драгић

САДРЖАЈ ОВОГ ИЗДАЊА :

Божиина Посланица	Архиепископ Торонтски, Митрополит канадски Г.Г. Митрофан Страна 2
Божии и српски обичаји	Владимир Димитријевић Страна 4
Жииије Свейих	Животопис архимандрита Севастијана џексонског Страна 10
Сииазом иправославља	Протонамесник Синиша Милутиновић Страна 14
Зашио је Хрисииос ироклео смокву	Роман Мањхиков Страна 16
Српска славна исииорија	Војвода Никола Скобаљић Страна 18
Парохијске весии	страна 20
Најаве ирегсииојећих дешавања, сиирана 28	

ENGLISH SECTION:

Christmas Epistle	Archbishop of Toronto, Metropolitan of Canada, R.R. Mitrofan Page 31
The Nativity of our Lord God and Saviour Jesus Christ,	Patriarchy Page 33
Life of St. Sephen Archdeacon and First Martyr	St. Bishop Nikolay Page 37
Homily on the Day of the Circumcision of the Lord and Commemoration of St. Basil the Great	Hieromartyr Thaddeus (Uspensky) Page 37
Contemporary Martyrs of the 20th Century:	
• Holy New Martyr Vukashin of Klepci	
• New Martyr and Confessor of the Russian Orthodox Faith, Holy Metropolitan & Hiero-martyr, Benjamin of St. Petersburg	Nikolay Petrovich Page 38
The Birth of Christ – A Bright Light Shines in a Dark World	Michael Whelton Page 40
Holy Grapevine Dynasty of Nemaniches	Page 43

СРПСКА ПРАВОСЛАВНА ЕПАРХИЈА КАНАДСКА
SERBIAN ORTHODOX DIOCESE OF CANADA

7470 McNiven Rd. R.R #3 Campbellville, Ontario, L0P 1B0, Phone: 905.878.0043

Е Бр 422/24
20. новембар 2024.
Милтон – Торонто

О БОЖИЋУ 2024. ГОДИНЕ

“Ето, дјевојка ће зачети, и родиће сина, и надјенуће му име Емануил, што ће рећи:

С нама Бог” (Ис 7, 14)

Драга браћо и сестре,

У ове свете дане када славимо рођење нашег Спаситеља, Исуса Христа, треба да се подсетимо на пророчанство које нам је оставио пророк Исаија. Оно није само позив на веру и наду, већ дубоко откривење о Божјој љубави и присутности у људској историји. Међу најмоћнијим и најузвишенијим деловима овог пророчанства налази се оно о Емануилу – Богу са нама. Божић нам поново открива оно што су наши преци већ знали: да се у Христу остварило оно што је Исаија најавио, а у Његовом имену крије се дубоко и неисцрпно значење.

Ове речи, написане више од седам векова пре Христовог рођења, изражавају дубоку истину о Божјој намери да буде са својим народом. Исаија говори о Емануилу као о знаку који ће људима показати да Бог није далеко, да није апстрактан или недостижан, већ да је присутан у нашим животима. Емануил, што на јеврејском значи “Бог је с нама”, није само симбол Божије близине. Оно је реалност која ће бити остварена у личности Исуса Христа. Овај Празник нам управо показује да није било случајно што је Бог изабрао да се ова пророчанства испуне у личности Исуса Христа. У Његовом рођењу видимо да је небо сишло на земљу и да се Божија вечна мудрост и милост од сада настављају у људској историји. Христово рођење је потврда да Бог не остаје пасиван посматрач, већ активни учесник у нашем животу.

Док разматрамо значење Емануила у пророчанству, не можемо а да не уочимо и његову другу дубоку карактеристику. Он није само Бог који је с нама у сваком тренутку, већ је и Спаситељ, онај који долази да ослободи свој народ од сваког зла. Пророк Исаија описује Емануила као Онога који ће бити “дивни саветник, Бог силни, отац вечни, кнез мирни” (Ис. 9,6). То се све остварило у Христу. Он је онај који доноси Божији мир, који није споран, нити пролазан, већ вечан и истинит. У Емануилу је објављен мир који превазилази све људске концепције мира. Исус, као Син Божији, није дошао да нам донесе пролазни мир, већ да донесе вечни мир целоме свету. Такав мир није само плод унутрашње тишине, већ мир који доноси спасење. Тај истински мир који је Христос донео није само човечански, већ Божански мир, који се шири међу свима који Га примају као свога Спаситеља.

У својој љубави, Бог нам је послао Емануила да нас изведе из мрака греха и да нам понуди светло спасења. Он није дошао да нам суди, већ да нас спаси, да нас учи како да живимо у љубави и заједници, у смирењу и жртви. Исус Христос је Божија потврда да нема тако дубоке и тамне јама у којој можемо бити, а да Божија светлост и љубав не може достићи. Зато, док празнујемо Христово рођење, размислимо о дубоким значењима која носи ово пророчанство.

Бог је заиста с нама, и то не само у радости Божића, већ и у свим нашим животним ситуацијама. Он је с нама када пролазимо кроз искушења и патње, Он је с нама у нашим радостима и тугама, и Он је онај који нам дарује мир, љубав и наду. Рођење Исуса Христа је Божија објава љубави и наде за све људе, без обзира на њихово стање. То је обећање да Бог неће напустити свој народ, да ће бити са нама до краја времена.

Празник Христовог рођења нас позива да се сетимо да је Емануил – Бог с нама, да је Он Спаситељ и Кнез мира, и да је Његова љубав та која осветљава наш пут. У овим данима, када славимо Његово рођење, позвани смо да у свом животу осетимо присутност тог Божанског мира који Он доноси. Нека ова Божићна радост буде и радост у нашим срцима, а Божија љубав нека буде светлост која ће нас водити кроз све дане живота.

Молимо се Господу Исусу Христу, Кнезу мира, да пошаље Свој мир нашем напаћеном народу на Косову и Метохији, као и нашој браћи по вери у Русији, Украјини, Сирији, Палестини и Либану, да би они с радошћу дочекали овај велики Празник.

Захваљујемо се свима вама који сте приложили нашем манастиру, нашој Епархији и свим нашим Црквама, као и свима којима је потребна материјална помоћ. Нека Господ свима врати у својим непролазним даровима.

Од свег срца поздрављамо вас радосним речима:

МИР БОЖИЈИ – ХРИСТОС СЕ РОДИ!
СРЕЋНА И БОГОМ БЛАГОСЛОВЕНА 2025. ГОДИНА!

Ваш молитвеник пред
Богомладенцем Христом,

АРХИЕПСИКОП ТОРОНТСКИ,
МИТРОПОЛИТ КАНАДСКИ
МИТРОФАН

Митрофан

Божих

Најрадоснији празник међу свим празницима је Божић. Тог дана оваплотио се Исус Христос и постао човек. Празнује се три дана. Први дан Божића слави се 7. јануара. На Божић ујутро, пре свитања, звоне сва звона на православним храмовима и објављује се долазак Божића и Божићног славља.

Рођење Богомладенца је најавила звезда, којом су се руководили мудраци била је, у ствари, једна посебна појава (појавивши се, по светом Димитрију Ростовском, још на Благовести). Свети Теофилакт Охридски вели: „Када иђаху мудраци, иђаше и звезда, када они одмараше, она стајаше.“ Ниједно небеско тело се не креће из правца север-југ (правац Јерусалим-Витлејем) већ само исток-запад, стога Витлејемску звезду и не треба објашњавати природним путем, астрономијом. Долазак мудраца од истока само је доказ да су Месију очекивали сви народи, а не само Јевреји, и да је Месија дошао да спасе све људе о чему говори псалмопојац Давид, пророци Исаија и Михеј, као и апостол Павле у посланици Римљанима.

Символика рођења Богомладенца Христа на попис становништва сазваног на захтев цара, јесте да ће и Христос, Цар славе, пописати у Књигу Живота, Књигу Јагњетову, све верне поданике своје. У порти Саборне цркве Христовог Рођења налази се пећина-парацлис где се чувају мошти 14.000 витлејемских младенаца које крвожедни цар Ирод побие не би ли међу њима убио и Богомладенца Христа. У Старом завету за Бога гину праведници, а у Новом завету, видимо, прво деца, али и они који су чисти срцем као деца, каже Свети владика Николај Српски.

У Витлејему је данас и црква подигнута изнад Богородичиног бунара са кога је света породица чудесно захватила воду и после Срећења Господњег кренула пут Египта. У близини Витлејема, где су пастири чули од анђела да се у

**Иде Божић... Иду дани свети...
Да се богат сиромаша сети,
да обиђе здрав болеснога,
да весео теши жалоснога,
да се сретник с несретником дружи,
обраћеном да се рука пружи,
завађени сви да се помире
и да љубав Божију светом шире,
да достојно чекамо Христа
и његови будемо доиста!
Свети Николај Велимировић**

граду Давидовом родио Спаситељ света, цркву је подигла царица Јелена, 326. године, посветивши је обручнику Јосифу. Преко пута је поље Воаз, на коме је цар Давид чувао своја стада као дечак, био помазан за цара од пророка Самуила, и на мегдану убио филистејског дива Голијата. На овом пољу је и старозаветни патријарх Јаков чувао своја стада. Недалеко је и манастир посвећен Светом Теодосију Великом у Јерусалимској, Јудејској пустињи, где су Мудраци са Истока преноћили три ноћи, вративши се другим путем, избегавши тако сусрет са царем Иродом у Јерусалиму.

Витлејем је данас град под палестинском управом ограђен од Јерусалима десетометарским бетонским зидом. Ипак поклоника никада више није било него сада. У Свету Земљу се не иде због географије и историје, мада и тога тамо има, већ се на света места иде због саборности Цркве православне и литургичког јединства.

Домаћин и сви укућани на Божић облаче најсвечаније одело, и одлазе у цркву на јутрење и Божићну литургију. После службе у цркви се прима нафора и прво се она узима на Божић. Људи се поздрављају речима: “Христос се роди!” и отпоздрављају: “Ваистину се роди!” Ваља напоменути да се овако поздравља и говори све од Божића до Богојављења.

Положајник – На Божић, рано пре подне, у кућу долази специјални гост, који се обично договори са домаћином, а може бити и неки случајни намерник, и он се посебно дочекује у кући, и зове се положајник. Положајник поздравља дом Божићним поздравом, љуби се са укућанима и одлази код шпорета. Отвара врата на шпорету или пећи, раније на огњишту, цара ватру и говори здравицу: “Колико варница, толико срећица, Колико варница толико парица (новца) Колико варница толико у тору оваца, Колико варница толико прасади и јагањаца, Колико варница, толико гусака и пилади, А највише здравља и весеља, Амин, Боже дај”.

Положајник симболички представља оне Мудраце који су пратили звезду са Истока и дошли новорођеном Христу на поклоњење. Домаћица после тога послужи положајника, и дарује га неким прикладним поклоном. Он је човек, који на Божић, и за целу наредну годину доноси срећу у кућу.

Рано ујутро на Божић после Свете Литургије, домаћица замеси тесто од којег пече погачу, која се зове чесница. У њу се ставља златни, сребрни или обични новчић, одозго се боду гранчицом бадњака, и та чесница има улогу славског колача на Божић. Када чесница буде печена, износи се на сто где је већ постављен Божићни ручак. Домаћин од печенице за Божић сече најпре леву плећку, главу и део од ребара. Када сви стану за сто, домаћин запали свећу, узима кадионицу, окади иконе, кандило и све присутне, преда неком млађем кадионицу који кади целу кућу. Пева се божићни тропар и чита се “Оче наш”. Кад се молитва заврши приступа се ломљењу чеснице. Чесница се окреће као славски колач и на крају ломи. Она се ломи на онолико делова колико има укућана. Када се заврши ломљење чеснице, укућани једни другима честитају празник и седају за трпезу.

СРПСКИ БОЖИЋ

НАША ОБИЧАЈНОСТ

Свети владика Николај је поштовао српске православне обичаје, и у њима налазио истински хришћански смисао. Тако је у „Мисионарским писмима“ објаснио једном Србину који се жалио да не разуме и не воли нашу народну обичајност. Тако је Владика тумачио божићне обичаје: „Пишеш, како се не загреваш народним обичајима, па ни оним божићним јер ти не казују ништа.

Било би заиста чудо, кад би ти разумео народне обичаје, а не разумеш народну душу и народну веру. Треба се сетити, да се Господ Христос родио у слами, па разумети, зашто се кућа посипа сламом. Па треба знати за божанску Свету Тројицу, која влада светом на четири стране, па разумети зашто се баца по три ораха у четири угла собе. И још, треба знати, да је Христос *хлеб живота*, па појмити смисао чеснице.

И још – да је Господ у младости пострадао, но да Његов огањ и данас топли срца људска и даје им срећу, па разумети млади бадњак и варнице среће што се крешу из бадњака. Макар теби ово изгледало просто и детињасто, али признати мораш, да је лепо и смишљено. *Ако не будете као дјеца*, рекао је Господ, *нећете ући у Царство Небеско*. Приближи се и ти оној деци Божијој, што се зове народ, и живот ће твој бити светлији и радоснији. Један руски песник ходио је твојим путем, удаљеним од пута народног, па се опет вратио народу. Овако се он исповеда: *Ја различитост више не осећам од народа. / Маиште, охولة маиште, преживео сам ја, / И све дубље појимам са годином сваком, / Какво сам ништавило ценио дуго... / Сједињеном жељом сад / с народом горим / С њим заједно плачем, / светињи се његовој молим / И све што народ воли, ја обожавам.* (Круглов: *У Успенском сабору*) Мир ти и радост од Господа.“

БОЖИЋНИ ОБИЧАЈИ

Наш народ каже: „И Бог има Мајку“. Божић је зато „мали Бог“, Богић, Који се родио у Витлејему и постао Човек, наш Брат, да би нас спасао од греха, смрти и ђавола и сјединио са Небеским Оцем. Срби су му се, вековима, веома радовали. Величанствено га је опевао Његош у „Горском вијенцу“:

Владика Данило и Игуман Стефан сједе код огња, а ђаци, весели, играју по кући и налажу бадњаке.

Игуман Стефан: Јесте ли их, ђецо, наложили, / у пријекрст ка треба метнули?

Ђаци: Наложили, ђедо, ка требају, / пресули их бијелом шеницом, / а залили црвенијем вином.

Игуман Стефан: Сад ми дајте једну чашу вина, / ма доброга, и чашу од оке, / да наздравим старац бадњацима. / Дају му чашу вина, он наздрави бадњацима и попи је.

Игуман Стефан (чистећи брке): Бог да прости весела празника! / Донесите, ђецо, оне гусле, / душа ми их ваистину иште, / да пропојем; одавно нијесам. / Не прими ми, Боже, за грехоту, / овако сам старац научио.

(Дају му ђаци гусле)

Игуман Стефан (поје):

Нема дана без очнога вида / нити праве славе без Божића! / Славио сам Божић у Витлејем / славио га у Атонску Гору, / славио га у свето Кијево, / ал' је ова слава одвојила / са простотом и са веселошћу. / Ватра плама боље него игда, / прострта је слама испод огња, / прекршћени на огњу бадњаци; / пушке пучу, врте се пецива, / гусле гуде, а кола пјевају, / с унучађу ђедови играју, / по три паса врте се у коло, – / све би река једногодишници, / све радошћу дивном наравњено. / А што ми се највише допада, / што свачему треба наздравити!

ЗАШТО СЕ ХРИСТОС РОДИО?

Смисао доласка Христовог у свет Владика Николај је дао у Божићној посланици 1926. године: „Христос се роди, драга браћо! Роди се као слабачко дете Онај који је небеса утврдио силом својом. Роди се у тами пештере витлејемске Онај који је светлост свету, светлост ангелима и људима. Роди се као слуга Онај коме херувими и серафими служе од створења света дан и ноћ певајући му: *свјат, свјат, свјат Господ Саваот*. Као слуга је дошао на земљу, као слуга послужио људима, као јунак све отрпео, и као Бог васкрсао, да буде судија свим живим и мртвим. Од свих његових божанских речи ја хоћу данас да вам напоменем само једну свету и спасоносну реч, која у данашње време може бити лек многим болесним душама, болесним од себичности и властољубља: Та реч гласи: *а ја сам међу вама као слуга*. И још је Он ту реч поновио пред светим апостолима својим рекавши им, *да није дошао да му служе него да служи* (Мат. 20, 28). Па кад је Он, Цар царева, дошао као слуга да служи људима, шта је остало нама? Кад виноградар који је лозу засадио, стоји на служби, како да лоза не стоји на служби? Кад дрводеља служи, како дрво

да не служи? Кад се мајстор не стиди служити, како справа мајсторова да се стиди служити? О, браћо моја, на небу се царује, на земљи се служи. Земља је поприште службе, и свака твар која се на земљи јави, мора да служи. И кад се Творац нових твари спустио на ово поприште службе, и Он је морао да служи Својим примером. Он је показао, да се само служењем на земљи задобије царовање на небу.“

Дакле, Божић је дан кад се радујемо Богу Који је постао Човек и кад се учимо да је тајна спасења у служењу Богу и ближњима овде на земљи. А имамо ли кога ближег од својих укућана и своје породице? Зато је Божић породични празник по преимућству. И зато му претходи Божићни пост, у коме су три дивна народна обичаја – Детинци, Материце и Оци.

Детинци се обележавају треће недеље пре Божића. Тога дана ујутру рано, или по доласку из цркве, одрасли везују децу – пре свега своју, али и другу. За везивање се обично користи каиш, гајтан или обичан канап, или **дебљи конац**. Обично се завежу ноге или руке, па се једним делом канап завеже за сто или столицу. Деца се „дреше“ тако што родитељима дају неки поклончић – од свог цртежа породице до неког скромног дара за који су уштедели свој динар. Онда долазе **Материце**, у другу недељу пред Божић. Тада деца везују мајке, и неће да их одреше док не добију неки поклон.

Мајке спреме и свечани ручак. При храмовима, празник Материца може се прославити приредбом, а поклоне може да дели Коло српских сестара или побожне жене које припадају храмовној заједници. Негде се организују и посете дечјим одељењима градских болница, да се и тамошња деца обрадују. А недељу пред Божић су **Оци**, када се деци дреше очеви. У нашим богомољачким манастирима, за Материце се скромним духовним даровима дреше монахиње (крстићи, иконице), а на Оце монаси. Они немају телесну децу, али цео побожни народ сматрају својим родом.

Говорећи о Материцама 1940. године у Крагујевцу, Владика Николај је објаснио смисао сва три дивна предбожићна обичаја српска: „*Благо утроби која те је носила и грудима које су те дојиле!* (Лука 11, 27) Част и похвала српским матерама! Које ако не њима? И када да кажемо, то ако не данас, на српски празник светих Матера, на Материце? Ја кажем **српски**, због тога што само Срби имају и држе овај празник.

Није ми познато, да и један други православни народ, нити иједан народ уопште у свету, има празник Материца. У нашим црквеним књигама ове две недеље пред Божић посвећене су Праоцима и Оцима, то јест оним праведницима и пророцима Старог Завета који чезнуше за доласком Спаситеља света, који Га симболично оцртаваше или пророковаше, али га не дочекаше. Зашто је Црква установила ово празновање старозаветничког угодника баш пред Божић, баш пред Рођендан оснивача Новог Завета? Зато, да би нам предочила везу између старог и новог. Зато, да би нас научила да гледамо на свету историју рода људског као на целину. И још и зато, да би нам показала како у плану Бога Промислитеља нема прекида.

Српски народ примио је то предање васељенске цркве и држи ту науку. Али по свом практичном генију он је и то на свој начин применио у животу. Разделио је празновање Отаца тако, да је једну недељу посветио Матерама, другу Оцима, но није заборавио ни Децу. Па ето због тога, сходно нашем народном обичајном празновању, ми имамо: Детињце, Материце и Оце. Да би се, прво, сећали свете деце, светих матера, и светих отаца, и друго, да би везивали децу са родитељима и родитеље са децом. Сва три ова празновања дакле код нас Срба имају исти садржај: **Сећање и Везивање.**

/.../ Поред сећања, рекосмо, садржина овог

празника јесте и везивање. На Материце деца везују своје матере; на Оце опет деца везују своје очеве; на дан Детињаца родитељи везују своју децу. Каква слатка слика, и каква поучна симболика.

То се везује прошлост и будућност; везују се узајамним поштовањем. То се везују два поколења, старо и ново; везују се узајамном љубављу. Јуче и сутра спајају се у Данас, крвном и духовном везом. То један народ ткаје своје ткиво, свесно и савесно, без кидана и осипања. То родитељи додају деци вечну основу живота и показују своју китњасту потку, а деца примају са страхопоштовањем ону основу и уткивају своје шаре у њу, мотрећи на склад са родитељским ткивом. Основа је Вера Божија, а потка је љубав.

То народ српски поступа по оној речи Господњој: *Мудар домаћин износи из клијети своје ново и старо.*

Увиђате ли, да је цео један програм сликовно изражен у овом везивању деце са родитељима својим? Рекао бих, то је наивна шала, или шаљива разонода, али није тако. Уствари то је јасна слика како треба један народ да ходи кроз историју и живи животом непрекидне целине, носећи драгоцено благо прошлости и додајући му нова блага садашњости и будућности.

О браћо моја, како је ова поука као хлеб потребна садашњем поколењу нашем! Како је потребна баш данас када се неки труде да народно стабло одсеку од његовог корена, и да заваде и разједине поколење од поколења.

Ако други народи, који не знају за Детињце, Материце и Оце, то чине из незнања, може им се и опростити. Али ако то Срби чине, поред славне и јасне поуке коју им ова празновања пружају, заиста чине грех неопростиви. Не чине то Срби, не: то чине неки одсрбљени и однорођени људи, бивши Срби и бивши хришћани, који не схватају сликовни језик свога народа изражен у његовим празновањима и обичајима.

А ви прави Срби заблагодарите Господу што вам је дао оне мудраце народне, који установише код нас празновање Детињаца, Материца и Отаца, и украсише га обичајем узајамног везивања.“

Два дана пред Божић је Туциндан, када се спрема печеница за Божић. Дан се тако зове јер се прасе или јагње пре клања и спремања ударало (тукло) крупицом соли у чело. Народно веровање је име овог празника користило да би родитељи били упозорени да на тај дан не ваља да туку децу јер ће целе године бити неваљала.

Одломци из Бог се јави у телу, Владимир Димитријевић. Искра, 2022

БАДЊИ ДАН

Ево шта је 1953. године, у свом изгнању у Америци, Владика Николај писао о значењу бадњака:

„Амерички дечак: Оче, ја сам Србин, и желио бих да знам шта означава српски бадњак?

Свештеник: На првом месту, српски бадњак и божићна јелка на Западу имају исти значај: обоје нас подсећају на Исуса Христа као светлост и топлоту, тј. светлост истине и топлину љубави.

Дечак: То је дивно и срећан сам што сам то сазнао. Али, молим вас, реците ми каква је разлика између божићне јелке на Западу и српског бадњака?

Свештеник: Јелка, која је увек зелена, симболише Христа вечно млада који никад не стари. Увек је исти, јуче, данас и у вечности. Али, храстово дрво има много дубљи значај. Као што младо и тврдо храстово дрво стављено на ватру обасјава и греје оне који околу стоје, певајући: „Рождество Твоје...“, тако исто и Богомладенац Исус

Христос сагорева у огњу своје љубави за нас. Он је и умро за нас да би нас спасао од смрти и сатане.

Дечак: То је врло дубок смисао бадњака. Хвала Вам што сте ми то објаснили. Од сада ћу много више поштовати божићне обичаје својих српских православних предака. Али, да ли сви православни народи имају бадњак?

Свештеник: Не. Не сви. Неки од њих су прихватили западни обичај – јелку уместо храстовог дрвета. А ми Срби држимо наш храстови бадњак као дивно и дубоко изражавање наше вере да се Христос жртвовао за нас и васкрсао из мртвих да би нас учинио срећним и да би нам дао снаге да Га следујемо у овом кратком земном животу да би са Њим и вечно били у Његовом непролазном царству небеском.

Дечак: Зашто и Срби не употребљавају јелку већ бадњак?

Свештеник: Јелка је меко дрво, а бадњак је од јаког и тврдог храстовог дрвета. Срби сматрају да јако и тврдо дрво боље него меко симболише Господа нашега Исуса Христа. Они то дрво

највише употребљавају у грађевинарству, јер је оно најиздржљивије. Од њега праве мостове, воловска кола и друго, а добро је и за огрев. Због тога Срби радо воле да симболишу Христа као најиздржљивије и најкорисније дрво међу свим дрвећем које је Бог створио.“

Бадњак је свето дрво српско. А Срби су као народ умели да поштују дрво јер је биљни дар Божји. Дрво је биљка по преимућству, цар биља.

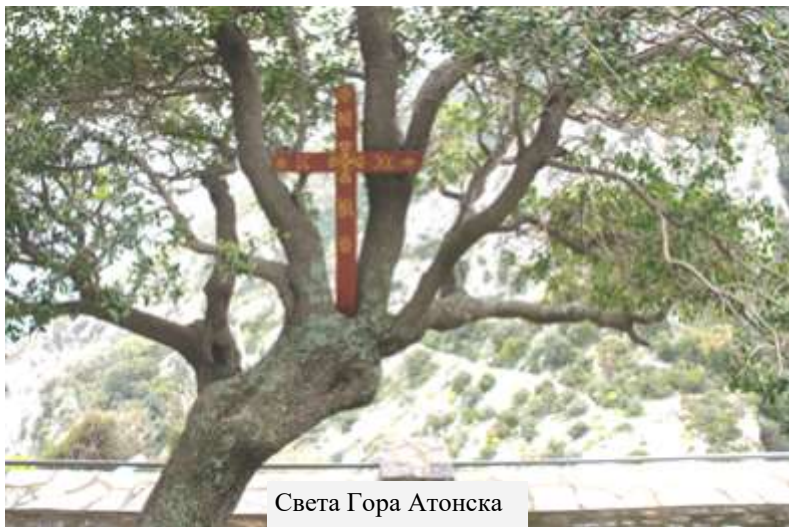
Писац Јанко Вујиновић о значењу дрвета у нашој историји каже: „Добро, плодно дрво те прихрани. Шумски су плодови и зрневље прва храна човекова. Разне су воћке, јабуке, крушке, оскоруше, трешње и вишње, дивљаке што по шумама расту и род доносе. А тек воће настало од дивљега калемљењем, упитомљено, које људи саде и негују, беру плодове, суше, мељу, киселе и једу. Или, грожђе цеде, вино творе, а ракију пеку.../.../ И дрвета горска рађају. Кору и мрезгу, лист и срчику, а нарочито жир можеш, не дај Боже, јести. Завлада ли велика глад, утолиш је родом дрвета. Скупиш жир, просушиш га, истуцаш, и ето ти брашна, хлеб румени да печеш!“

СРБИ И ДРВО

Дрво нас прати од рођења до смрти. Од њега је колевка и од њега је мртвачки сандук. Са дрвета читамо слова којима се преноси искуство поколења. Од дрвета су и колибе и дворови. Оно је, иако насушно, скромно, скоро невидљиво. Ретки су људи који умеју да угледају дрво, а још ређи они, који, попут Момчила Настасијевића, умеју да осете биљни бол и напишу песму каква је „Мировање дрвећа“: „Све боли. Мили друзи, / рад мене мирујете. / Трепетом не озледи ме ни

Света Гора Атонска

лист. // Тихо и тише, / умин из рана / оваплоти ме у реч. // Целивам стабла, / браћу моју редом, / милујем ожиљке нежно. // Мили друзи, / боли ли кад вам / секира засече тело? // И умине ли, / кад за вас неме / ја мукотрпан крикнем? / Ако је скрнављење, / простите, срце ми је дано. // Рад мене мирујете: / тихо и тише, / умин из рана. / То мукотрпан, / друзи, за вас неме, // шапатам висинама / казујем благу реч.“

Дрво, тај древни символ живота и кичме света (axis mundi), у хришћанској вери има средишње место као Дрво Крста. Крст је знамење и стег Распетог и Васкрелог Христа, и толико се поштује као да су му, као живом изразу љубави Божје према човеку и твари, посвећени не само Велики петак и Крстовдан, него и свака среда (дан кад је Јуда издао Христа) и петак, дан кад је Господ био распет. Из ризнице Цркве ево песме Крсту: „Спаси, Господе, народ Свој и благослови наслеђе Своје, победу дарујући над непријатељима благоверном православном краљу

нашем, крстом Својим чувајући народ Свој“. Молитва Крсту увек је сједињавана с молитвом за православног владара и његов народ, још од Светог цара Константина коме се на небу јавило знамење Христове победе, и који је њиме победио тиранина Максенција. Ко се не сећа, из свог побожног детињства, мириса босиока повезаног с јесењим Крстовданом? Крст, на коме је Христос распет, подељен је на много частица, и прекрасно мирише са једне од њих у Хиландару. Крст носимо о врату, и крст носе испред ковчега покојника, подсећајући нас да смо, попут нашег Бога и Брата, Христа, крстоносци читавог свог живота. Ни наша вера у Бога не изражава се без дрвета. Хришћанство сведочи из историје, која почиње Дрветом познања добра и зла, пролази кроз Крсно дрво голготско, а стиже до Дрвета живота. У храму је дрво не само у крсту. Дрво је и даска за икону, са које нам изблиставају свеци. Наш народ вели: „Од истог дрвета и икона и лопата бива“, указујући да је човек мање датост, а више задатост. Дрво је и иконостас, и чудесна резбарија на иконостасу. Дрво се у храм уноси на Врбицу, када се освештавају гране врбе, да бисмо дочекали Христа Који у Јерусалим улази на Цвети. Има и мученичко дрво – рецимо, у јасеновачкој Градини, где су усташе вешале Србе само зато што су били одани Крсту часном и Слободи златној. „Од оног који дрво може посећи / Од њега се надај свакој несрећи“, каже песник Милован Данојлић.

Наш народ се вековима молио код записних дрвета, где су се задржавале сеоске литије које су благосиљале поља и њиве. Опет Вујиновић: „Дуб је дом целог насеља. Као што сваки човек кућу има, па нека је она и колиба или чатмара, тако и свако село треба да поседује заједничку кућу, цркву. Немамо божји дом али имамо дуб. /.../ Упути се, Запису дођи. Уђи под хладовину, у сенку. Застани. Ту све мирише на дрво, шишарку, на мед, босиок, травке, тамјан. Ту је некада био Божји дом, па ишчезао, воздигао се у небеса, или је запаљен, разрушен и разнет, земљом прекривен, али, остаде му мирис...“

*Одломци из Бог се јави у телу, Владимир
Димитријевић. Искра, 2022*

Животопис архимандрита Севастијана Цексонског – српски православни апостол у Америци

Служење у време светог Тихона

Година 1898. је донела велики благослов за православље у Америци, када је Руска Православна Црква поставила Епископа Тихона (Белавина) за главу Америчке епархије. Далековид апостол Христов, Епископ Тихон ће касније постати Патријарх Московски и целе Русије, а Руска Православна Црква ће га на крају и канонизовати.

децембра 23. године 1898, Св. Тихон је стигао у свој нови престони град Сан Франциско. На железничкој станици сачекали су га о. Севастијан, јеромонах Јован Шамиј (сиријски свештеник из православне мисије у Галвестону у Тексасу) и представници различитих националности из парохије: Руси, Срби, Грци и Сиријски Арапи. Епископ Тихон је у то време био једини православни Епископ у

Северној Америци, глава простране вишејезичке и вишенационалне мисионарске Епархије. У време када је Епископ Тихон дошао у Америку, отац Севастијан је постао добро познат као мисионар не само код куће већ и у иностранству. Године 1899. отац Севастијан је примио одличје Св. Ане од руског цара Николе II. Ово одличје му је даровано захваљујући утицају Епископа Николе, који је вративши се у Русију претходне године имао пријем код цара и препоручио је о. Севастијана за награду.

Две године раније, 1897, оца Севастијана је одликовао Даниловом звездом црногорски принц Никола, првенствено препознајући његову пастирску бригу коју је показао према српским имигрантима дошавшим у Америку из Црне Горе, као и за текстове које је писао о Црној Гори и њеној борби против Турака. Према сведочењу Св. Николаја Жичког, отац Севастијан је такође

добрио награду и од српског краља и Патријарха јерусалимског.

Пред крај 19. века о. Севастијан је некако нашао времена да поред својих већ бројних послова, начини један од првих превода православне Литургије на енглески језик и да, такође, напише три књиге на енглеском о православној вери: *Света Православна Црква: обреди, службе и Св. Тајне Источне Апостолске (грчко-руске) Цркве* (1898); *Житија*

светих и Неколико предавања и проповеди (1898) и *Проповедајући у Руској Цркви: предавања и проповеди свештеника Свете Православне Цркве* (1898). Додатно је писао о православљу на Аљасци и у Калифорнији и о православном предању које се изродило око празника Рождества Христовог. Године 1897. завршивши своју прву књигу, *Света Православна Црква коју је посветио „Светој успомени на Митрополита Михаила српског, од његовог послушног сина у Духу.”* Штампане новцем од његове скромне плате, књиге оца Севастијана су сведочиле о

мисионарској визији самог аутора...Намена им је била да служе као књиге са основним упутствима о православљу, писане за другу и трећу генерацију имиграната из православних земаља, од којих је већини енглески био први језик, као и за неправославне који се занимају за Православну Цркву. Док су такве књиге уобичајене данас, на крају 19. века оне су биле права реткост и далеко испред свог времена. Англиканци, епископалци и други су до тада превели и одштампали неколико књига на енглеском језику о православљу, али сами православни су објавили врло мало тумачења православне вере на енглеском. Отац Севастијан је схватио да се, због ширења православља у Америци, ова ситуација мора променити – да се православна вера мора преносити и проповедати, не само на језицима традиционалних православних земаља већ и на заједничком језику нове земље.

Књиге оца Севастијана су сведочиле како о његовој пламеној љубави према Исусу Христу и Његовој Цркви, тако и о дубини његовог знања о православној вери, о његовој пажљивој привезаности за учење Цркве, о пастирском жару, литерарном и поетском дару и дубоком осећају за духовну лепоту.

На молбу Епископа Николе, о. Севастијан је начинио први превод на енглески језик *Житије Св. Инокентија*, који је био представљен на прослави стогодишњице. У свом обраћању о. Севастијан је истакао „*Инокентије*: Цело моје биће устрепери од поштовања на помен овог имена... Постајем одлучан и смео да гледам у невиђено ка чему сам усмерио своје духовне очи приликом наше прве радне мисије, са дивном светлошћу која обасјава ово сабрање“. Све ове речи су много значајније имајући у виду да су изговорене пуних осамдесет година пре канонизације Св. Инокентија. Несумњиво да је о. Севастијан гледао на обојицу неканонизованих светитеља, и Германа и Инокентија, као на узоре и небеске заступнике у свом сопственом апостолском раду у Америци.

Отац Севастијан није само желео да кроз своје књиге упозна неправославне Американце са православном вером. Према Епископу Иринеју, отац Севастијан је „неуморно разговарао са небројано много појединаца, склапајући пријатељства на свим друштвеним нивоима – од обичног човека на улици до највиших слојева америчког друштвеног, политичког и верског живота“.

Увек желећи да допре до оних који су изван Цркве, отац Севастијан је иницирао контакте и разговоре са неправославним Црквама. Највећи напор је уложио према Епископалној Цркви коју је на крају 20. века видео као најсличнију Православној Цркви међу осталим неправославним америчким конфесијама, а такође као Цркву најпријемчивију Православној. Већ 1865, две године после рођења о. Севастијана, обер-прокуратор Св. Синода Руске Цркве је приметио да је неопходна православна црква у Сан Франциску не само за становнике који су већ православни, већ такође и „да одговори на растуће интересовање за православну веру међу америчким епископалцима“. Одраставши у Сан Франциску и пошто му је било поверено апостолско служење у светости свештеничке службе, отац Севастијан је сада жудео да изнесе ову потребу. Сусретао се неколико пута са Епископом Чарлсом Графтоном (Charles Grafton), епископалним Епископом Фонд ду Лак (Fond du Lac) у Висконсину и био је задужен за

организовање конференције о православно-епископалном дијалогу у Фонд ду Лаку. Новембра 1900. Епископ Тихон, заједно са о. Севастијаном и о. Јованом Кочуровим, ректором чикашке катедрале и будућим новомучеником руским, присуствовао је хиротонији викара Епископа Графтона. Три године касније Епископ Графтон је посетио Русију да искуси Православну Цркву из прве руке.

У свим својим сусретима са епископалцима, отац Севастијан је био снисходљив, пун поштовања и разумевања, ценећи она места у којима епископално учење и пракса још увек изражавају првобитну православну веру. Истовремено, међутим, био је чврсто убеђен да мора да открије православну веру као једну, истиниту Цркву Христову.

Овај пун љубави али одлучан приступ неправославним конфесијама може се наћи у његовим књигама. На почетку књиге *Проповедајући у Руској Цркви (Preaching in the Russian Church)*, написао је у епиграфу речи Св. апостола Павла, „да будемо истински у љубави“ (Еф. 4, 15) – израз који је очито узео за свој водећи принцип у приступању онима који нису у Цркви. У истој књизи, представивши поменуте чланке који потврђују да је душа бесмртна, да је хришћанство истинита вера и да су Јеванђеља историјски истинита, наставио је са есејем под насловом „Истинита Црква Христова“ у коме је веома пажљиво образложио зашто је само Православна Црква и ниједна друга истинита Црква. На другом месту, у есеју насловљеном „Искрена религија“, рекао је да је „велико издајство“ када православни хришћани не разликују учења различитих цркава и поричу да само Православна Црква учи Христову истину чисто и у потпуности. „Рећи ћете“, писао је, „хоћемо ли онда осудити нашу браћу која греше? Никако! Христос забрањује да судимо било коме, јер само Бог зна да ли се наша браћа добровољно држе погрешног или да ли верују да је то истина. Али чак и ако верује да је њихова грешка истина, оно што је погрешно остаје погрешно и никада не може постати истином. Стога морамо увек осуђивати погрешку иако нећемо осудити и човека који греша“. Према биографу о. Севастијана неке од парохија западног обреда, које су много година касније примљене у Антиохијску православну Архиепископију Северне Америке, указивале су на ове ране напоре о. Севастијана као на значајну степеницу у повратку епископалаца Православној Цркви.

Од почетка свог времена у Америци, Св. Тихон је препознао способности о. Севастијана за мисионарску делатност. Године 1900. поставио је о. Севастијана на чело Северноамеричког црквеног духовног суда, који је био епархијски савет целе америчке мисије. Затим, 1902, поставио га је за декана у Ситки и за надлежног при мисији на Аљасци. Тако се после одсуства од 18 година, о. Севастијан поново вратио на Аљаску. Служио је у Ситка деканату две године и током овог периода Св. Тихон га је произвео у чин игумана.

Током периода на Аљасци о. Севастијан је успоставио контакт са групом српских и руских рудара у Дагласу, близу Џуна и убрзо је започео са обезбеђивањем за њих цркве. Земљу су донирали из локалне рударске компаније, а донацију за изградњу цркве је послао Свети Сабор Епископа из Србије. Радећи заједно са локалним православним хришћанима, о. Севастијан је зидао цркву сопственим рукама. Заједно са јеромонахом Антонијем (Дешкевић – Корибутом) и свештеником Александром Јарошевићем отац Севастијан је 23. јула 1903. осветио цркву Св. Саве у Дагласу.

После одласка са Аљаске 1903. године, о. Севастијан је отишао у Чикаго, у држави Илиноис, где је наставио рад започет у претходној деценији на оснивању српске парохије. Током овог пута је сусрео много више Срба него приликом свог првог путовања у овај град. Остао је недељу дана и служио за њих Св. Литургију. Бројне породице су пружале своју помоћ у изградњи цркве.

Током исте године о. Севастијан је, такође, по други пут посетио српску заједницу у Бјуту у Монтани, храбрећи парохијане да сакупљају новац за изградњу цркве и за добијање свештеника који би ту и живео. Затим је после кратког боравка у Сан Франциску отпутовао за Русију и Србију.

Четири месеца после посете о. Севастијана, парохијани у Бјуту су сакупили довољно новца да могу да отпочну зидање храма посвећеног Светој Тројици. Црква је завршена у јесен 1904. и на празник Усековања Св. Јована Претече и Крститеља, 29. августа/11. септембра, о. Севастијан је служио прву Св. Литургију у новој цркви, а саслуживао му је српски презвитер јеромонах Јаков (Оцић). На Видовдан 15/28. јуна 1905. године Св. Тихон је осветио српску православну цркву Свете Тројице у Бјуту, а саслуживали су му о. Севастијан и о. Јаков, који је постао и први стални свештеник у цркви.

С обзиром на раст и разноликост Америчке епархије, Св. Тихон је у ово време отпочео са њеним реструктурирањем са благословом Св. Синода у Русији. Године 1903. преместио је седиште Епархије из Сан Франциска у Њујорк и

саслуживао је приликом посвећења за руског викарног Епископа на Аљасци, Епископа Инокентија (Пустинског). Истовремено, у православном духу католичности, желео је да обезбеди оно што је потребно вернима који припадају мултиетничком православном стаду у Америци, схватајући да свака етничка група захтева посебну пажњу и руковођење. Писао је Св. Синоду у Русији 1905. године: „Не сматрамо да имамо право да реметимо националне карактере црква у овој земљи; напротив, покушавамо да их сачувамо, дајући свакој шансу да је воде вође исте националности.“ Са овим на уму 1904. год. је узео учешћа у хиротонији архимандрита Рафаила (Хававенија), касније канонизованог као Светог Рафаила Бруклиншког, за викарног Епископа сирорарапских православних црква у Америци.

Св. Тихон је, такође, планирао да посвети викарног Епископа за српске православне цркве у Америци. Марта 1905. основао је Српску православну мисију у Америци, смештену у Чикагу. Очекујући да ће о. Севастијан, као и Св. Рафаило за Арапе, постати Епископ за мисију, послао га је у Чикаго и поставио за главног у Српској православној мисији. У исто време назначио га је за парохијског свештеника Срба у Чикагу, иако они још увек нису имали своју цркву.

Годину дана раније, 1904, о. Севастијан је по трећи пут посетио Чикаго, провевши тамо две недеље са Србима и поново служећи Св. Литургију заједно са њима. Сада као активни српски православни свештеник у том граду, дошао је по четврти пут да ту и остане. Није губио време за испуњење дугорочног циља: оснивање цркве за српску заједницу. Убрзо после његовог доласка, јуна 1905. служио је Св. Литургију у изнајмљеном холу на авенији Милвоки, са око 200 српских породица које су присуствовале. Одмах после тога, организовао је црквени одбор и почео да тражи зграду која би била прикладна за нову цркву. Било је питање дана када ће нова српска православна црква бити основана у граду. Као што се касније присећао:

После пар дана нашли смо место за нову цркву која се налазила у улици Фаулер 8 (8 Fowler Street), на углу Евергрин и преко парка Викар (Wicker Park). Ставили смо хиљаду долара депозита (донација Аћима Лугоње). Преосталих шест и по хиљада долара требало је да се плати од камате. Одмах смо направили једну импровизовану капелу, иконостас и поставили крст на згради, све у неколико дана. Прва Литургија се служила у цркви посвећеној Васкрсењу Господа нашег Исуса Христа 4. јула 1905. године.

Св. Тихон је произвео о. Севастијана у чин архимандрита у српској православној цркви Светог Васкрсења у Чикагу 18. септембра 1905. У речима које је овом приликом упутио о. Севастијану две ствари су очигледне: најпре, бескрајна љубав и брига коју је овај мудри јерарх имао за српску паству у Америци и друго, огромно поштовање према оцу Севастијану које се огледало у поверавању му духовног старања над целом Српском мисијом. Оцу Севастијану је упутио следеће речи:

„Поздрављам Вас, пречасни оче архимандрите Севастијане, приликом Вашег уздицања у чин архимандрита и Вашег постављења за главу Српске мисије у Америци. Надлежни у Епархији су Вам још од раније поверили, као рођеном Србину, администрацију једне или друге српске парохије овде. Сада сте позвани на још већу службу: на Вас је пала брига о свим српским црквама у нашој пространој Епархији и о духовним потребама свих Срба у Америци. Ви знате колико их је много овде разбацано, колико често залутају попут оваца које су без пастира, како су дошли у страну земљу и како су, дошавши овде да раде и обогате се, неки од њих духовно осиромашили и у овој хетеродоксној земљи изгубили духовно благо своје старе отаџбине: свету православну веру, љубав према словенским народима и приврженост својим добрим народним обичајима. Наша добровољно брижна јерархија, која се увек бави потребама Словена, који су исте

Цркве у Северној Америци (Herald of the Serbian Church in North America), прве новине Српске Цркве у Сједињеним Државама.

Године 1905. Св. Тихон је поверио о. Севастијану задатак да набави писану дозволу од јерархије у Србији да буде викарни Епископ Српске православне мисије. Озбиљно преузимајући на себе овај задатак, отац Севастијан је написао писма патријарху Григорију и Св. Синоду у Србији, тражећи писмо у коме се потврђује да што се њих тиче нема препреке његовом избору за Епископа Србима у Северној Америци. Међутим, јерархија у Србији није познавала прилике Срба у Америци, а такође није била сигурна у однос између руске и српске јерархије у Америци, те је одговорила да они нису спремни да пошаљу такво писмо Св. Синоду Епископа у Русији. У међувремену, неке српске заједнице у Америци, не желећи да буду под Руском Црквом чак и ако би имале српског викарног Епископа, обратили су се директно Епископима у Србији за архијерејску подршку и упутство.

Св. Синод Руске Цркве је даровао Св. Тихону титулу Архиепископа 1905. године и две године касније су му одредили седиште у Јарославу. Тако је Св. Тихон напустио Америку са бројним својим плановима о америчкој Архиепископији који су остали нереализовани. Пре његовог одласка за Русију, није пропустио да покаже колико поштује

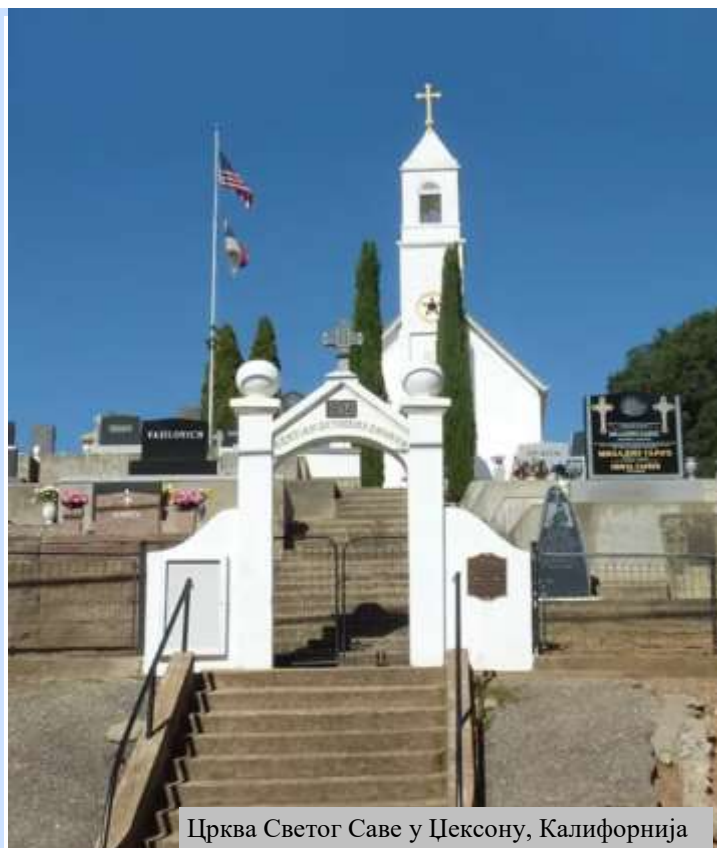
многобројне напоре о. Севастијана. Св. Николај Жички је забележио:

„Архимандрит Дабовић је могао бити Епископ већ 1907. године. Руски Архиепископ је желео да га хиротонише као руског Епископа за Србе. Али Срби то нису желели на тај начин. Архиепископ Тихон је жалио због тога. Он је веома желео да покаже о. Дабовићу да изузетно цени сав његов изванредни рад. Пошто није успео да га учини

крви са нама, жели да будете милостиви према овим људима и позива се сада на Вас да духовно водите Србе који овде живе“.

Новопостављени архимандрит Севастијан је служио као намесник у цркви коју је основао у Чикагу. Током времена у коме је био на челу Српске православне мисије, старао се о потребама многих српских заједница широм земље. Такође је иницирао покретање публикације *Гласник Српске*

Епископом, урадио је нешто друго. Једном приликом када је служио Св. Литургију у српској цркви у Чикагу поклонил се нашем архимандриту скупоцену митру која је вредела 1000 рубаља у злату. Али о. Дабовић је убрзо продао тако драгоцен поклон и дао је цркви да одплати своја дуговања. Такав је био човек! Био је апсолутно несебичан“.

Црква Светог Саве у Џексону, Калифорнија

Стазом Православља

С благословом Високопреосвећеног митрополита Митрофана, у прве дане Божићног поста кренуо сам **стазом светитеља Севастијана**. Овај дивни угодник Божији је 1892. године, само месец дана након примања свештеничког чина, предузео мисионарски пут од Сан Дијега до Ванкувера. Управо ме празник Светог Севастијана одвео у мало рударско место Џексон у Калифорнији.

Овај град је међу нашим људима познат по чувеном снимку на коме, на Божић, житељи овог места, Срби, пуцају из оружја, објављујући на овај необичан начин Божићну радост. Мање је позната чињеница да се у овом граду налази **најстарија српска црква у Северној Америци**, основана 1894. године, као и да је први свештеник у тој цркви био Св. Севастијан Дабовић. Још мање позната је чињеница да се у том граду одржава православни камп за децу већ 60 година.

Сваке године, на празник Св. Севастијана, 30. новембра, свештенство и верни народ из околних градова, различитих јурисдикција, као и бројни гости издалека долазе да прославе овог дивног угодника Божијег. Већ две године заредом, Канада и град Ванкувер имају своје представнике на овој светковини. Сабрани око кивота Светог Севастијана, узносећи топле молитве, немогуће је

не осетити захвалност нашим прецима који су градили, стварали богомоље и остављали их нама у аманет.

Духовна радост на овом путовању употпунила се у недељу, 1. децембра, посетом храму посвећеном икони Богомајке „Свих радости жалост“ у Сан Франциску, где се налазе мошти **Светог Јована Шангајског**. Када се уђе у овај храм, човек има осећај као да је на Светој Гори. Поред моштију Светог Јована, у цркви је сабрано небројено много честица моштију других светитеља. Њихове топле молитве обузимају душу верника када им се целивају и поклањају.

Служење Свете Литургије, којом је началствовао владика руски Теодосије, посебно је искуство и велики благослов. Мир, духовност, благољепије, а истовремено империјална лепота богослужења, одражена у невероватном хору, ђаконима, прелепим одеждама и достојанству свештенства и

верног народа, просто плени и одушевљава. Велики је и диван Господ у светима својим који су се прославили и у овим крајевима света!

Протојеромоних Симиша Милутиновић

Зашто је Христос проклео смокву?

То се догодило неколико дана прије Христовог страдања на Голготи. Исус је посљедње дане земаљског живота провео у Јерусалиму са својим ученицима. Пред вече је отишао да преноћи - на Маслинској гори. Ево шта каже Јеванђеље: „*А ујутру враћајући се у град огладње; И угледавши смокву једну крај пута дође њој, и не нађе на њој ништа осим лишћа, и рече јој: Да никад више не буде од тебе рода до вијека! И одмах усахну смоква. И видјевши то ученици дивили се говорећи: Како одмах усахну смоква!* (Мт 21, 18-21). Јеванђелист Марко додаје запањујући детаљ Матеју: Исус је пришао дрвету, иако „*јер још не бијаше вријеме смокава*“ (Мк 11, 13). На први поглед изгледа да је Христос дрво казнио без разлога - уосталом, оно није криво за недостатак плода. Поред тога, каква је уопште сврха тражења плодова на њој, ван сезоне? Није ли је ово било учињено само из љутње, из досаде?

Смоква је воћка поријеклом са Блиског истока и западне Азије. Стабло достиже висину од 11 метара, иако често расте као грм на каменитим земљиштима. Према Библији, Адам и Ева су након пада направили одјећу од лишћа смокве (Пос 3, 7). У симболици Старог завјета смоква је слика мира и божанске добротности.

Да бисмо разумјели какво је њено мјесто у Библији, морамо познавати контекст. Помиње ли се дрво смокве негдје другде? Да, има таквих мјеста. Отприлике шест мјесеци раније, Христос је испричао сљедећу параболу: „*Каза им пак ову причу: један човјек имадијаше смокву усађену у своје винограду, и дође да тражи рода на њој, и не нађе. Онда рече виноградару: ево трећа година како долазим и тражим рода на овој смокви, и не налазим; посијеците је дакле, зашто земљи да*

смета? А он одговарајући рече му: господару! остави је и за ову годину док окопам око ње и обаспем гнојем; Па да ако роди: ако ли не, посијеците је на годину (Лк 13, 6-9). Исус је често користио параболе у својим бесједама, посебно када би се обраћао обичном народу. Како би иначе могао људима открити највеће тајне духовног свијета, ако се не ослони се на свакодневне појмове разумљиве свима? Поред тога, ови појмови су често коришћени као јеврејски вјерски симболи. Виноград и смоква били су схватани не само као усјеви. У Старом завјету Израил се назива „виноградом Господњим“ и „смоквом“. Такође, ово дрво је симболизовало мир и Божји благослов за израелски народ. Већина тумача Јеванђеља

сматра да ова прича подразумијева неку врсту дијалога између Личности Свете Тројице - Бога Оца (власника винограда) и оваплоћеног Сина Божијег (винограда) о судбини старозавјетног Израиља, представљена у облику смокве. Три године смоква (Израиљ) не може донијети плод. Зашто тачно три

године? Толико је дуго Исус проповиједао Израелцима прије него што је испричао ову причу.

Какве плодове треба да рађа „смоква“? Ци Стари завјет је припрема људи за сусрет са Месијом, који ће избавити Израил од гријеха. Међутим, док је Исус проповиједао, ово избављење је често било схватано на врло поједностављен начин. Не као избављење од моћи гријеха, већ као постизање политичке независности од Римског царства, односно избављење од моћи незнабожаца. Због тога већина вјерских вођа Јевреја није препознала и није прихватила Онога кога су они сами и њихови очеви и дједови толико дуго чекали ... Покајно обраћање Богу и вјера у спасење кроз Богочовјека Исуса Христа - ово је плод који је Господ очекивао од Јевреја ... А прије свега - од њихових вођа и учитеља.

Дакле, Исус тражи од Оца да сачека мало и да не посијече неплодно дрво. Након тога, Христова служба се наставила још шест мјесеци, и све то вријеме Он је, као и раније, „заливао“, „окопавао“ и „обрађивао“ окамењена људска срца - не би ли донијели плод? И на прагу страдања на Крсту, видећи тврдоглаво невјерство израилских вођа, Христос изриче суд.

Али облик пресуде је поново био фигуративан, параболчан, само што овај пут параболола није звучала ријечима, већ дјелима. Али у којим? Исус није спалио невјерне Јудеје огњем, није их претворио у слане стубове - већ им је исушивањем смокве показао њихову перспективу (будућност), уколико се, наравно, не покају. И учинио је то на такав начин да је ефекат проклетства постао очигледна чињеница, а не само строга ријеч. Ово упозорење постало је стварност тек четрдесет година касније, 70. године. Тада је цар Веспасијан угушио побуну Јевреја у крви, готово у потпуности уништио Јерусалим, јерусалимски храм и уништио чак и номиналну државност Јевреја. Зато је Христово упозорење било тако снажно не због иритације и бијеса, већ зато што је Господ заиста желио да спријечи предстојећу трагедију.

Проклетство неплодне смокве је параболола на дјелу. То се већ догодило у историји Израиља, јеврејски пророци су користили овај облик проповиједана. Јеремија је пред народ ставио окове и јарам око врата и исте те везе послао царевима других народа - као знак да ће сви служити вавилонском цару Навуходносору (књига пророка Јеремије, 27. глава). Језекиљ је пред себе поставио циглу (*"А ти, сине човјечји, узми опеку и метни је преда се, и изрежи на њој град Јерусалим"* Језекиљ 4. глава) која је симболизовала Јерусалим и повео опсаду, показујући тиме Јеврејима да ће град опсједнути вавилонски цар. Он се, према ријечи Господњој, јавно "спремио за сеобу" (*"Зато ти, сине човјечји, спреми што треба за сеобу, и сели се обдан на њихове очи; и исели се из својега мјеста на друго мјесто на њихове очи, не би ли видјели, јер су дом одметнички"*), направио је рупу у зиду и унио своје ствари кроз њега (*"На њихове очи прокопај зид, и изнеси своје ствари"*) приказујући тако да након заузимања Јерусалима од стране Навуходносора, народ

Божији чека прелазак у ропство (*види Књигу пророка Језекиља, главе 4 и 12*). Али ипак, нешто остаје неразумљиво у причи. Зашто је Исус уопште дошао до дрвета ако вријеме плода још није стигло? Чињеница је да смоква има карактеристичну особину. Плодови се на њој појављују прије лишћа, а затим сазријевају. Тада је на прољеће остало дрвеће још увијек било голо, а смоква је била прекривена лишћем. Било би логично очекивати и воће, али ... Тумачи Јеванђеља упоређују ову неплодну смокву са Израиљом данас за Христа. Када се Господ приближио дрвету, само је оно, за разлику од осталих смокава, било прекривено лишћем. Дакле, међу свим народима древног свијета само су Израиљци имали богооткривену религију, Закон и пророке, тј. знали су какав плод Господ очекује од њих. И ако за остале народе вријеме плода још није дошло, порука спасења кроз Богочовјека Исуса Христа још се није проширила по цијелом свијету, тада је Израиљ морао уродити плодом, у Исусу је морао препознати свог дугоочекиваног Месија.

Приближивши се смокви, Христос на њој није

нашао плод - она је једноставно заваравала путнике љепотом, али је била апсолутно бескорисна, јер није могла да утажи глад. Тако је Христос „дошао к својима, а његови га нису примили“ (Јн 1, 11). У јерусалимском храму и даље су се обављале прелјидне и величанствене службе, крв жртвованих животиња текла је у потоцима. Али након доласка Богочовека на земљу, последице Његове жртве на крсту, ови ритуали постали су апсолутно бескорисни за оне жедне да утаже глад богоостављености. Заиста, ако је Исус Бог, тада више нису потребни жртвени овнови.

Историјски гледано, проклетство смокве је симбол Христовог одбијања оних вјерских вођа Јудеје који су Га одбацили. Али Свето писмо није архива чуда и моралних проповиједи, ни музеј клетви и благослова. Све што је Јеванђеље Христос чинио, Он наставља да чини до данас - да воли оне које нико не воли, да опрашта онима од којих су се сви одвратили, да исцјељује од менталних и физичких тегоба људе за које се каже да су осуђени ... Али, како и прије две хиљаде година, понекад на свом путу сретне неплодне смокве. Тек сада су покривени листовима не Старог завјета, већ новозавјетних заповијести. Заповијести су се формално усвојиле, што није промијенило људско срце ... Зато, јеванђеоска прича о Христовом проклињању неплодне смокве служи као неисторијски и ванвременски подсјетник свим генерацијама хришћана да било ко може бити на мјесту неплодне смокве.

Извор: фома.ру / аутор: Роман Махањков /

**Управни Одбор Црквено-школске Општине
Светога Архангела Михајла
са свештеником о. Сенишом Милутиновићем**

Редакција часописа *Бели Анђео*

Коло Српских Сестара *Косовка Девојка*
са председницом Снежаном Билић

Српска Школа *Св. Василије Острошки*

Фолклорна Група *Млада Србадија* и
Светосавска Омладинска Заједница

свим православним хришћанима,
србима и српкињама и српској деци

Честитају најрадоснији празник *Рођења Христовог*

**ХРИСТОС СЕ РОДИ!
ВАИСТИНУ СЕ РОДИ!**

Војвода Никола Скобаљић

Никола Скобаљић (1430 — 16. новембар 1454) је био српски војвода из Дубочице (околина Лесковца) и последњи владар тог краја пред коначни пад под турску власт.

Након сукоба српске и османлијске војске на Косову 15. јуна 1389. године, уследило је 70 година тешке и неравноправне борбе за очување српске средњовековне државе. У тој великој борби, која је завршена поразом 1459. године и предајом српске престонице Смедерева Османлијама, поред владара деспота Стефана Лазаревића и деспота Ђурђа Бранковића, истакли су се и бројни српски великаши. Један од њих био је војвода Никола Скобаљић, први Србин за кога знамо да је набијен на колац.

Војвода Никола Скобаљић један је од оних јунака српске средњовековне прошлости тако чврсто обавијених велом легенди и народног предања да је кроз тај вео јако тешко видети стварну, историјску личност. Народне приче и легенде о Скобаљићу релативно су бројне, нарочито на југу Србије, али нам је историјски Скобаљић познат тек из малобројних извора. Једина поуздана обавештења о њему налазимо у неколико летописа из XV века у виду кратких забелешки, као и у неколико пасуса „Турске хронике“ („Јањичаревих успомена“), делу

Константина Михаиловића из Островице написаном на самом крају XV столећа.

Ови извори нису сагласни у погледу титуле Николе Скобаљића – док га летописац назива „војводом“, Константин Михаиловић користи титулу „господин“, што јр такође значајна титула коју је ју је носио и Вук Бранковић.

У сваком случају, извесно је да је Скобаљић припадао крупној властели и да је, као талентовани војни заповедник, уживао највеће поверење деспота Ђурђа Бранковића. Војводи Николи Скобаљићу била је поверена одбрана јужне границе Деспотовине, те је оправдано претпоставити да се ту налазила и његова област,

свакако у подручју данашњег Лесковца, у чијој близини су, под именом Скобаљић град, сачувани и остаци његове тврђаве.

Две битке са Османлијама 1454. Године

Након освајања Цариграда, турски султан Мехмед II (1451—1481) одлучио је да освоји Деспотовину, и повео велики поход на Србију у лето/јесен 1454. За одбрану Деспотовине формиране су две војске: једна у Дубочици, којом је командовао Никола Скобаљић, а друга на Ситници. Деспот Ђурађ Бранковић је саветовао да се војске евентуално предају, па када Угарска буде у стању да му помогне, доцније ће их ослободити; но то није прихваћено. Скобаљић се противно наређењима деспота Ђурђа Бранковића супротставио Турцима и 24. септембра 1454. године са војском из

Фреска Светих ратника у Цркви Свете Тројице у Манастиру Манасији.

Дубочице до ногу је потукао турску војску код Бање на прилазима Новом Брду. Скобаљић је Турцима нанео тежак пораз. „В лето 1454 и септемврија 24 Скобаљић уби Турке у Бање“, бележи летопис.

Кад је султан сазнао за пораз своје војске код Бање, одлучио је да лично поведе војску, да се обрачуна са Скобаљићем и да заузме Ново Брдо. Неколико месеци касније, повео је војску из Софије, и преко Радомира и Ћустендила и долином Јужне Мораве, стигао је у Дубочицу, коју је напао и почео да пљачка.

У повлачењу према својој тврђави код Вучја, Скобаљић је пружио отпор, али је 16. новембра 1454. године, на реци Трепањи код Кислине, поражен и заробљен. Овога пута вишеструко бројно надјачане војводине трупе су поражене, а сам Скобаљић је заједно са својим стрицем (чије име није сачувано) набијен на колац. Тако је Никола Скобаљић први Србин за ког знамо да је погубљен на тај језив начин. Након овога, Турци су освојили Дубочицу и наставили пљачкање. Овога пута вишеструко бројно надјачане војводине трупе су поражене, а сам Скобаљић је заробљен и заједно са својим стрицем (чије име није сачувано) набијен на колац. Тако је Никола Скобаљић први Србин за ког знамо да је погубљен на тај језив начин.

Војводин трагични крај, а и његова лична храброст у борби против Турака трајно су га учинили делом колективног памћења српског народа.

Остаци Скобаљићевог града налазе се на северним обронцима планине Кукавице код Вучја јужно од Лесковца. Скобаљић је подигао град на вису изнад Вучја и тај град је носио његово име. Испод града се налази његов кладенац. У долини реке Вучјанке сазидео је цркву на чијим је рушевинама 30-тих

година XX века подигнута нова црква посвећена Св. Јовану. Град је имао, као и многи други градови средњег века, своје подграђа а уз то, с обзиром на улогу цркве у оном времену, и храм за потребе градске посаде и становника подграђа. Легенда помиње ову цркву као „Цркву Скобаљића.

Скобаљић град између легенде и историје

На шумовитим обронцима планине Кукавице, изнад вароши Вучје и кањона реке Вучјанке, на неприступачном терену омеђеном оштрим стенама налази се Скобаљић град (Зелен-град). Окружен густом шумом, косама и гребенима, ово место имало је природну заштиту.

Културна и историјска баштина лесковачког краја у средњем веку сматра се изузетно богатом и вредном. Историју средњовековне Дубочице чине људи, предмети, храмови и легенде које су препричаване генерацијама. Одлуком ромејског цара Манојла I Комнина да „Глбочицу“ (Дубочицу) преда у наследни посед Стефану Немањи један је од кључних догађаја за историју овог краја.

Од тог доба па све до половине 15. века и пада под османску власт, Лесковац је био у саставу српске средњовековне државе. Лесковачки крај је више пута у историји био један од најважнијих стубова заштите српске државности. Тако је било и у време Српске деспотовине под управом Ђурађа Бранковића. Најпознатија личност из ових крајева био је војвода Никола Скобаљић, војсковођа српског деспота Ђурађа Бранковића и сведок последњих борби у одбрани јужних граница српске државе од Османског царства у средњем веку.

О овој личности испричане су бројне легенде. Једна од њих говори о етимологији његовог презимена која се доводи у везу са рибом скобаљем коју је његова мајка јела у време његовог зачећа, док друга доноси податке да Никола није страдао у борби против Османлија већ да је на свом коњу одлетео. У завичајној историји остао је упамћен као јунак великих врлина, изузетно високог стаса и ратничке вештине. Оно што одваја легенду од историје су историјски извори који наводе да је Османлијама нанео пораз код Бање септембра 1454. године, док су османске снаге у бици код Трепање новембра исте године нанеле пораз војсци коју је предводио Никола Скобаљић.

ПРОЈЕКЦИЈА ФИЛМА “СВЕТА АЉАСКА”

16. Decembar 2024., одржана је пројекција филма “Света Аљаска”. Ради се о награђиваном документарном филму који открива јединствен поглед на културу и духовност домородаца Аљаске. Филм приказује дубок утицај православља, које су у ове крајеве проширили руски монаси крајем 18. века. Овај филм представља изванредно кинематографско остварење спојено са једништвеним животним причама које наглашавају дубоку, свету везу између народа Аљаске, њихове вере и невероватног пејзажа који називају домом.

Протонамесник Синиша Милутиновић

КОНЦЕРТ ПРАВОСЛАВНИХ ХОРОВА

Наша Црква је била покретач милозвучне и лијепе организације концерта православних хорова. Многи православни хорови и Цркве су узели учешћа и поред нас домаћини су били и Румунска Православна Црква Свете Тројице. Након краће паузе концерт је поново организован код нас 6. децембра у част Ваведења Пресвете Богородице.

Свето Писмо нас учи да је славопој у славу Божију и светих мио Богу, а православна вера и богослужења украшена су анђеоским појањима и гласовима. Ове године концерт је био заиста свечан у сваком смислу. Концерт је отворен појањем Молитве Господње од Кедрова коју су отпевали сви хорови заједно. Избор пјесама свих хорова је био разнолик из свих области црквеног богослужења и живота, и укомпонован у један концерт је улио снагу и лепоту свим који су присуствовали концерту.

Захвални смо Господу Богу што смо имали православне хорове који су се одазвали на позив наше Цркве међу којима су били црквени хор Румунске Цркве *Свете Тројице* са својим свештеником протојерем Николајем Лапусте; црквени хор Руске Православне Цркве *Свете Тројице* са својим свештеником протојерејом Сергејем Оверт.

Свима добро познати православни Хор *Не Ждали*, чији су чланови појци при Руској Православној Цркви Светог Николе Мирликијског Чудотворца. Поред гостију из православних заједница Ванкувера учешће је узео и наш Црквени Хор *Обилић* који је певао у славу и част Пресвете Богородице на црквенословенском, српском, грчком и на енглеском.

Осјећала се топлина саборности и међусобне љубави и након концерта уз пријатна дружења и посно послужење које су припремиле чланица КСС Косовка Девојка наша попадија Сања Милутиновић и Зорица Котур, уз свесрдну помоћ чланова нашег Хора Обилић. Планирано је да се настави сваке године са концертима.

Љиљана Тољевић

**Концерт православних хора
Church Choirs Concert 2024
CHRIST IS BORN! GLORIFY HIM!**

Прослављена храмовна слава у Брнабију – 2024.

Црквено-школска општина Светог Архангела Михаила из Брнабија прославила је своју храмовну славу, Сабор Светог Архангела Михаила и осталих Небеских Сила Бестелесних. Славско празновање започето је у среду, 20. новембра, вечерњом службом. На сам дан празника служена је Света Литургија, после које су сабрани верници учинили трократни опход око храма и благословили славске дарове.

У суботу, 23. новембра, настављено је славско празновање вечерњом службом, славском вечером и академијом коју су уприличили чланови Црквеног хора „Обилић“, заједно са омладином из Културно-уметничког друштва „Млада Србадија“. Надлежни парох се обратио поздравним словом свима присутнима, честитао славу и захвалио кумовима славља, породици Савић, као и кумовима за следећу годину, породици Плавшић. У недељу, 24. новембра, после Свете Литургије, послужен је славски ручак, током којег су деца из Српске школе „Св. Василија Острошког“ и Културно-уметничког друштва „Млада Србадија“ припремила празнични програм.

Прослављено 80 година Кола српских сестара

У суботу 28. септембра, Коло српских сестара „Косовка девојка“ прославило је свој велики јубилеј, 80 година од оснивања. Управо је Коло српских сестара најстарија српска организација у Британској Колумбији.

Од самог оснивања сестре из кола непрекидно раде за добробит српског народа и Српске православне цркве. Оснивачки састанак је одржан 24. фебруара 1944. године у кући Јелице Ђукић. Састанку је присуствовало 13 жена. Поред српкиња биле су ту и канађанке и иркиње удате за србе. Такође је био присутан и Мирко Томић, представник мале српске колоније у Ванкуверу. Коло српских сестара се одлучило да носи име младе српкиње која је после Косовског боја превијала српске рањенике – Косовке девојке. Изабрана је и прва управа. За прву председницу изабрана је Јелица Ђукић.

Прославу је увеличала посета архијерејског намесника западно-канадског, протојереја-ставрофора Обрада Филиповића. Вечерњом

службом, коју је служио отац Обрад, започето је вече у којем смо заједно одали захвалност свим вредним сестрама. Уз пригодну вечеру, и културно-уметнички програм дружење је настављено. Поздравним словом истакли смо важност постојања Кола српских сестара и захвалили им још једном за њихов рад и љубав.

Одржана хуманитарна акција ”Тројка из блока”

У сарадњи са хуманитарном организацијом Срби за Србе, Црквеношколска општина Св. Архангела Михаила одржала је 16. септембра 2024 другу по реду хуманитарну акцију “Тројка из блока”. Овогодишња “Тројка” окупила је мноштво људи великог срца са жељом да се друже и помогну.

Велики пријатељ наше заједнице, бивши репрезентативац Србије у кошарци, светосасавац и хуманиста, Никола Јестратијевић, дошао је из Даласа као представник хуманитарне организације Срби за Србе.

После Свете Литургије, Коло српских сестара спремило је ручак и сва средства сакупљена од продаје ручка донирана су за ову прилику. Чланови фолклорног друштва Млада Србадија су помогли да се читава акција организује и одржи.

Укупно 37 “такмичара” шутирало је тројке. На крају, најуспешнији је био Александар Ненадић. После завршене акције дружење је настављено у просторијама Црквене општине.

Овом приликом сакупљено је \$3,150 које ће бити прослеђене породицама на Косову и Метохију.

Хвала свим волонтерима и учесницима. Заједно настављамо борбу за наш народ и наше страдално Косово и Метохију.

протојерејски намесник Сениша Милутиновић

Прослава 80. година од оснивања КСС Косовка Девојка са председницом Снежаном Билић
Celebration of 80 Years since foundation of Serbian Sisters Ladies Auxiliaries *Kosovka Devojka*

Прва посета Никола Тесла Центра /НТЦ/ Канади и Америци—

На иницијативу родитеља и у организацији Српске Школе “Свети Василије Острошки” из Ванкувера, организована је прва канадска посета др Ранка Рајовића, једног од оснивача НТЦ система и програма за учење деце у раном узрасту. Др Ранко Рајовић је познати стручњак из области неуронауке и држи једну од три универзитетске катедре наука у Европи.

НТЦ Програм је признат у двадесет земаља света и наставља да изазива пажњу и акредитацију и у осталим земљама због иновативних открића из подручја неуронауке која се примјењују у учионицама али и у свакодневном животу. НТЦ Програм учења је комплексан и слојевит од разних активности и игара које су креиране према научним сазнањима о развоју и коришћењу мозга,

што се једноставним језиком може рећи – моћ просуђивања, тај велики дар Божији човеку. Управо ту лежи највећа заслуга и допринос НТЦ методологије и рада са дјецом која има позитиван ефекат на развој мозга, јер помаже дјецу да користе све своје Богом дане психосоматске потенцијале. Дјеца не само да стичу знања неопходна за живот и образовање, већ развијају свој интелект и стичу емотивну стабилост и логички начин размишљања.

Након посете Канади, др Ранко Рајовић и Вук Рајовић, један од директора и предавача НТЦ дечијих радионица и кампова, посетили су и три српске школе у Чикагу и околини.

У овој значаној посети за сву нашу децу узеле су учешћа следеће школе из Онтарија: ОШ „Свети Сава“, из Мисисаге, Српска школа „Никола Тесла из Нијагаре“, Школа Српског језика „Свети Сава“ из Кичинера, Српска школа „Свети Сава“ из

Лондона, Школа Српске Православне Цркве Светог Димитрија из Виндзора, затим школе из Британске Колумбије: Српска Школа „Свети Василије Острошки“ из Ванкувера и Српска школа „Свети Сава“ из Ванкувера. У Чикагу и околини у домаћини за предавања и дечије радионице су били Српска Црква Светог Николе, Светосавска Академија и Српска школа Српске Православне Цркве Светог Саве из Миливокија.

На корист родитеља и на велику радост дјеце у свим градовима су организована предавања за родитеље која је држао др Ранко Рајовић. Иако су предавања била различита, имала су заједничку тему и поруку о значају и бризи родитеља и учитеља у развоју дјеце.

Доктор Ранко Рајовић је прави амбасадор деце јер је свој живот посветио образовању деце и развоју метода учења кроз игру.

Стари образовни системи се показују све мање ефикасним, и потреба за креативнијим и активнијим методама рада са децом постаје све очигледнија. Посебно је важно обратити пажњу на дјецу у прве 4 године развоја детета јер су истраживања показала да се мозак деце развија у најмлађим годинама детињства.

Уз предавања, организоване су и дечје НТЦ радионице у свим школама које је одржао један од

Америци.

Користимо прилику да се захвалимо свим учесницима и свим нашим црквама које су омогућиле овај значајан пројекат.

Благодаримо свим Српским школама у Канади и Америци које су узеле учешће у првој турнеји др. Ранка Рајовића и Вука Рајовића за Канаду и Америку.

Нарочита захвалност припада др Ранку Рајовићу који је уложио даноноћне напоре да све буде организовано на најбољи могући начин. Благодаримо и НТЦ екипи која се максимално ангажовала и залагала око турнеје и посети Српским школама у Канади и Америци.

директора и предавача НТЦ Вук Рајовић. Дечје радионице су на практичан начин показале како деца уче кроз игру а нису ни свесна да уче. Учење кроз игру има дугорочне резултате и неопходна је

сарадњу и позивамо и све остале Српске школе да нам се прикључе и планирамо и сарадњу свих српских школа у циљу заједничког наставног плана и програма.

мотивација за учење.

У свим школама и градовима уважени гости су дочекани са највишим степеном гостопримства. Сарадња са НТЦ-ом се наставља и др Ранко Рајовић је заказао термине за семинаре и обуку наставника из српских школа у Канади и

Др Ранко Рајовић – аутор НТЦ програма

Ранко Рајовић, рођен у Београду, специјалиста интерне медицине, неуроендокринолог. Шеф је Катедре за неуронауку у образовању на Педагошком факултету у Копру. Аутор је НТЦ система учења који се користи у више од 20 европских земаља, а у 7 земаља има акредитацију Министарства просвете. УНИЦЕФ је финансирао и подржао одржавање неколико НТЦ семинара и штампање приручника „НТЦ – учење кроз игру“. Стручњак је за неуронауку у спорту ЕХФ (Европска рукометна федерација), аутор је преко 20 књига, приручника и игара за свеобухватни развој деце. Оснивач Менсе Србије, дугогодишњи члан и председник Међународног

Менса комитета за даровиту децу.

Припремила Љиљана Тољевић
Кординатор Српске Школе
„Св. Василије Острошки“

CHARITY FUNDRAISER FILM SCREENING:

ЉУБАВ ТВОЈА И
НЕПОСЛУШНОСТ МОЈА

VANCOUVER

St. Archangel Michael Serbian Orthodox Church
7837 Canada Way, Burnaby, BC

Wednesday, January 8, 2025 7:00 P.M.

Музичко - поетски театар

"Црњански"

Вас позива на

ПОЕТСКО ВЕЧЕ

**„Стани мало
кафански свирачу”**

Субота 11. јануар

у 19. часова

Театар цркве

Св. Архангел Михаило

7837 Canada Way, Burnaby, BC

Цена улаза по донацији

Музичко - поетски театар

"Црњански"

Вас позива на
представу

В Е С Е Л А
Ш К О Л А

Да се и родители
сете како је
ЛЕПО бити ДЕТЕ

Недеља 12. јануар

у 14. часова

Театар цркве

Св. Архангел Михаило

7837 Canada Way, Burnaby, BC

Улаз слободан

Дочек

Српске

Нове Године

13. јануар

18:00 Вечерње Богослужење

19:00 Новогодишњи Банкет и

Вечера уз Музику уживо:

Анис, Миланка и Марио

2025

Улазница: \$60

Резервације карата: Биљана Кос

778-385-8245

Свечана сала Цркве
Св. Архангела Михајла
7837 Canada Way, Burnaby BC

НЕДЕЉА, 26. ЈАНУАР

10:00 СВЕТА ЛИТУРГИЈА

Освећење Славског колача и кољива

11:30 Ручак у сали

12:15 Светосавска припредба

Припремају ђаци Српске Школе

Св. Василије Острошки и Ф.Г. Млада Србадија

**УСКЛИКНИМО
С ЉУБАВЉУ!**

ПОНЕДЕЉАК, 27. ЈАНУАР

Први Српски Архиепископ Св. Сава

10:00 Света Литургија

Освећење Славског колача и кољива

7837 Canada Way, Burnaby BC

Добро Дошли

SERBIAN ORTHODOX DIOCESE OF CANADA

7470 McNiven Rd. R.R #3 Campbellville, Ontario, L0P 1B0, Phone: 905.878.0043

CHRISTMAS 2024

No. 422/24

November 2024

Milton – Toronto

“Behold, the virgin shall conceive and bear a Son, and shall call His name Immanuel, which will mean: God is with us” (Is 7: 14)

Dear brothers and sisters,

In these holy days when we celebrate the birth of our Savior, Jesus Christ, we should remember the prophecy left to us by the prophet Isaiah. It is not only a call to faith and hope, but a profound revelation of God's love and presence in human history. Among the most powerful and most exalted parts of this prophecy is that of Immanuel - God with us. Christmas reveals to us again what our ancestors already knew: that in Christ what Isaiah foretold has come true, and in His name lies a deep and inexhaustible meaning.

These words, written more than seven centuries before the birth of Christ, express a profound truth about God's intention to be with his people. Isaiah speaks of Immanuel as a sign that will show people that God is not far away, that he is not abstract or inaccessible, but that he is present in our lives. Immanuel, which means "God is with us" in Hebrew, is not only a symbol of God's closeness. It is a reality that will be realized in the person of Jesus Christ. This Feast shows us that it was no accident that God chose these prophecies to be fulfilled in the person of Jesus Christ. In His birth we see that heaven has come down to earth and that God's eternal wisdom and mercy continue from now on in human

history. Christ's birth is confirmation that God does not remain a passive observer, but an active participant in our lives.

As we consider the meaning of Immanuel in prophecy, we cannot help but notice another profound characteristic of Him. He is not only God who is with us at all times, but also the Savior, the one who comes to free his people from all evil. The prophet Isaiah describes Immanuel as the One who will be "Wonderful Counselor, Mighty God, Everlasting Father, Prince of Peace" (Isaiah 9:6). All this was realized in Christ. He is the one who brings God's peace, which is not disputed, nor transitory, but eternal and true. In Immanuel a peace has been announced that surpasses all human conceptions of peace. Jesus, as the Son of God, did not come to bring us temporary peace, but to bring eternal peace to the whole world. Such peace is not only the fruit of inner silence, but the peace that brings salvation. That true peace that Christ brought is not only human, but Divine peace, which spreads among all who receive Him as their Savior.

In his love, God sent us Immanuel to lead us out of the darkness of sin and to offer us the light of salvation. He did not come to judge us, but to save us, to teach us how to live in love and community, in

humility and sacrifice. Jesus Christ is God's confirmation that there is no pit so deep and dark that we can be in, and that God's light and love cannot reach. Therefore, as we celebrate the birth of Christ, let us think about the deep meanings that this prophecy carries.

God is truly with us, not only in the joy of Christmas, but also in all our life situations. He is with us when we go through trials and sufferings, He is with us in our joys and sorrows, and He is the one who gives us peace, love and hope. The Nativity of Jesus Christ is God's announcement of love and hope for all people, regardless of their condition. It is a promise that God will not abandon his people, that he will be with us until the end of time.

The feast of Christ's Nativity invites us to remember that Immanuel - God is with us, that He is the Savior and the Prince of Peace, and that it is His love that lights our way. In these days, when we celebrate His birth, we are called to feel in our lives the presence of that Divine peace that He brings. Let this Christmas joy be joy in our hearts, and let God's love be the light that will guide us through all the days of our lives.

We pray to the Lord Jesus Christ, the Prince of Peace, to send His peace to our suffering people in Kosovo and Metohija, as well as to our brothers in faith in Russia, Ukraine, Syria, Palestine and Lebanon, so that they may welcome this great Holiday with joy.

We thank all of you who contributed to our monastery, our Diocese and all our Churches, as well as to all those who need material help. May the Lord repay everyone with His eternal gifts.

With all our hearts, we greet you with joyful words:

With all our hearts, we greet you with joyful words:

**PEACE FROM GOD - CHRIST IS BORN!
HAPPY AND GOD BLESSED YEAR 2025!**

Your intercessor before
the Divine Christ Child,

ARCHBISHOP OF TORONTO,
METROPOLITAN OF CANADA

MITROFAN

The Nativity of our Lord God and Savior Jesus Christ

Our Lord Jesus Christ, the Savior of the world, was born of the Most Holy Virgin Mary in the city of Bethlehem during the reign of the emperor Augustus (Octavian). Caesar Augustus decreed that a universal census be made throughout his Empire, which then also included Palestinian Israel. The Jews were accustomed to be counted in the city from where their family came. The Most Holy Virgin and the Righteous Joseph, since they were descended from the house and lineage of King David, had to go to Bethlehem to be counted and taxed.

In Bethlehem they found no room at any of the city's inns. Thus, the God-Man, the Savior of the world, was born in a cave that was used as a stable.

"I behold a strange and most glorious mystery," the Church sings with awe, "Heaven, a Cave; the Virgin the Throne of the Cherubim; the Manger a room, in which Christ, the God Whom nothing can contain is laid." (Irmos of the 9th Ode of the Nativity Canon).

Having given birth to the divine Infant without travail, the Most Holy Virgin "wrapped Him in swaddling clothes, and laid Him in a manger" (Luke 2:7). In the stillness of midnight (Wisdom of Solomon 18:14-15), the proclamation of the birth of the Savior of the world was heard by three shepherds watching their flocks by night.

An angel of the Lord (Saint Cyprian says this was Gabriel) came before them and said: "Fear not: for behold, I bring you good tidings of great joy, which shall be to all people. For unto you is born this day in the city of David a Savior, Who is Christ the Lord" (Luke 2:10-11). The humble shepherds were the first to offer worship to Him Who condescended to assume the form of a humble servant for the salvation of mankind. Besides the glad tidings to the Bethlehem shepherds, the Nativity of Christ was revealed to the Magi by a wondrous star. Saint John Chrysostom and Saint Theophylactus, commenting on Saint Matthew's Gospel, say that this was no ordinary star. Rather, it was "a divine and angelic power that appeared in the form of a star." Saint Demetrius of Rostov says it was a "manifestation of divine energy" (Narrative of the Ad-

oration of the Magi). Entering the house where the Infant lay, the Magi "fell down, and worshipped Him: and when they had opened their treasures, they presented Him gifts: gold, and frankincense, and myrrh" (Mt. 2:11).

The present Feast, commemorating the Nativity in the flesh of our Lord Jesus Christ, was established by the Church. Its origin goes back to the time of the Apostles. In the Apostolic Constitutions (Section 3, 13) it says, "Brethren, observe the feastdays; and first of all the Birth of Christ, which you are to celebrate on the twenty-fifth day of the ninth month." In another place it also says, "Celebrate the day of the Nativity of Christ, on which unseen grace is given man by the birth of the Word of God from the Virgin Mary for the salvation of the world."

In the second century Saint Clement of Alexandria also indicates that the day of the Nativity of Christ is December 25. In the third century Saint Hippolytus of Rome mentions the Feast of the Nativity of Christ, and appoints the Gospel readings for this day from the opening chapters of Saint Matthew.

In 302, during the persecution of Christians by Maximian, 20,000 Christians of Nicomedia (December 28) were burned in church on the very Feast of the Nativity of Christ. In that same

century, after the persecution when the Church had received freedom of religion and had become the official religion in the Roman Empire, we find the Feast of the Nativity of Christ observed throughout the entire Church. There is evidence of this in the works of Saint Ephraim the Syrian, Saint Basil the Great, Saint Gregory the Theologian, Saint Gregory of Nyssa, Saint Ambrose of Milan, Saint John Chrysostom and other Fathers of the Church of the fourth century.

Saint John Chrysostom, in a sermon which he gave in the year 385, points out that the Feast of the Nativity of Christ is ancient, and indeed very ancient. In this same century, at the Cave of Bethlehem, made famous by the Birth of Jesus Christ, the empress Saint Helen built a church, which her mighty son Constantine adorned after her death. In the Codex of the emperor Theodosius from 438, and of the emperor Justinian in 535, the universal celebration of the day of the Nativity of Christ was decreed by law. Thus, Nikēphoros Callistus, a writer of the fourteenth century, says in his History that in the sixth century, the emperor Justinian established the celebration of the Nativity of Christ throughout all the world.

Patriarch Anatolius of Constantinople in the fifth century, Sophronius and Andrew of Jerusalem in the seventh, Saints John of Damascus, Cosmas of Maium and Patriarch Germanus of Constantinople in the eighth, the Nun Cassiane in the ninth, and others whose names are unknown, wrote many sacred hymns for the Feast of the Nativity of Christ, which are still sung by the Church on this radiant festival.

During the first three centuries, in the Churches of Jerusalem, Antioch, Alexandria and Cyprus, the Nativity of Christ was combined together with the Feast of His Baptism on January 6, and called "Theophany" ("Manifestation of God"). This was because of a belief that Christ was baptized on anniversary of His birth, which may be inferred from Saint John Chrysostom's sermon on the Nativity of Christ: "it is not the day on which Christ was born which is called Theophany, but rather that day on which He was baptized."

In support of such a view, it is possible to cite the words of the Evangelist Luke who says that "Jesus began to be about thirty years of age" (Luke 3:23) when He was baptized. The joint celebration of the Nativity of Christ and His Theophany continued to the end of the fourth century in certain Eastern Churches, and until the fifth or sixth century in others.

The present order of services preserves the memory of the ancient joint celebration of the Feasts of the Nativity of Christ and Theophany. On the eve of both Feasts, there is a similar tradition that one should fast until the stars appear. The order of divine services on the eve of both feastdays and the feastdays themselves is the same.

The Nativity of Christ has long been counted as one of the Twelve Great Feasts. It is one of the greatest, most joyful and wondrous events in the history of the world. "The angel said to the shepherds, 'Behold, I bring you good tidings of great joy, which shall be to all people. For unto you is born this day in the city of David a Savior, Who is Christ the Lord. And this shall be a sign unto you: you shall find the babe wrapped in swaddling clothes, lying in a manger.' Then suddenly there was with the angel a multitude of the heavenly hosts, glorifying God and saying: 'Glory to God in the Highest, and on earth peace, good will toward men.' Those who heard these things were astonished at what the shepherds told them concerning the Child. And the shepherds returned, glorifying and praising God for all the things that they had heard and seen" (Luke 2:10-20).

Thus the Nativity of Christ, a most profound and extraordinary event, was accompanied by the wondrous tidings proclaimed to the shepherds and to the Magi. This is a cause of universal rejoicing for all mankind, "for the Savior is Born!"

Concurring with the witness of the Gospel, the Fathers of the Church, in their God-inspired writings, describe the Feast of the Nativity of Christ as most profound, and joyous, serving as the basis and foundation for all the other Feasts.

Christ is Born! Glorify Him!

Nativity Troparion

Your Nativity, O Christ our God,
has shone to the world the
Light of knowledge;
for by it, those who worshipped the stars
were taught by a star to adore You,
the Sun of Righteousness,
and to know You,
the Dayspring from on High.
O Lord, glory to You!

Stephen, Archdeacon & First Martyr

Saint Stephen was a Jew, by race, and, as some say, a disciple of Gamaliel, the teacher of the Law mentioned in Acts 5:34 and 22:3. He was the first of the seven deacons whom the Apostles established in Jerusalem to care for the poor, and to distribute alms to them. Being a man full of faith and of the Holy Spirit, he performed great signs and wonders among the people. While disputing with the Jews concerning Jesus, and wisely refuting their every contradiction, so that no one was able to withstand the wisdom and the spirit whereby he spake, he was slandered as a blasphemer and was dragged off to the Sanhedrin of the elders.

There with boldness he proved from the divine Scriptures the coming of the Just One (Jesus), of Whom they had become the betrayers and murderers, and he reproved their faithless and hardheartedness. And finally, gazing into Heaven and beholding the divine glory, he said: "Lo, I see the Heavens opened and the Son of man standing at the right hand of God." But when they heard this, they stopped up their ears, and with anger cast him out of the city and stoned him, while he was calling out and saying, "Lord Jesus, receive my spirit." Then, imitating the long-suffering of the Master, he bent his knees and prayed in a loud voice for them that were stoning him, and he said, "Lord, lay not this sin to their charge," And saying this, he fell asleep (Acts 6, 7), thus becoming the first among the Martyrs of the Church of Christ.

Homily on the Day of the Circumcision of the Lord and Commemoration of St. Basil the Great

"The Lord of all endures circumcision, and He circumcises man's sins, for He is good." This is the meaning of today's Church feast. The Circumcision was established by God and commanded through Abraham to all the chosen people of the Jews. It was a sign of entering into the Covenant with God, the seal of the promise to be always in Obedience to Him from childhood, to be faithful to Him unto the shedding of blood. It was performed in the image of cutting off the fleshly passions, the circumcision of the hardheartedness of the very heart, which was so destructive for Israel and so often caused it to apostatize from its God.

And so our Lord, being sinless, Himself endured the circumcision in order to teach those hearts needing circumcision, the cleansing of a multitude of sins, to

submit to the will of God; "The creator of the Law fulfills the Law", so that He might show by His example that no one can come to God without the law of the Lord. When Christ the truth appeared, shadows and images disappeared, and circumcision was no more. Only His own shadow was no more, but what it reflected, of course, remained, for the Lord came not to destroy His law, but to fulfill it (cf. Mt. 5:17). Even now, through holy Baptism, just as through the circumcision, we take a vow to "renounce Satan and all his works", and to "unite to Christ", that is, to enter into a close, eternal union with Him, which is symbolized by circling three times around the font on the day of holy Baptism. There (in the Old Testament) the flesh is circumcised as a seal of the vow, but here we are to "cast off the body of sinful flesh", that is, any sin that we have been carrying and to which we have become accustomed, as to worn-out clothing...

Could it be that Christ's martyrs had to seal the promise of faithfulness to Christ with blood, but we have the right to triumph in their victory only on the feast of life's pleasures; we, for whom the blood of Christ and His holy martyrs is spilled? Shouldn't we be martyrs, if not by blood, then "by will", like St. Basil, who considered exile, prison, and loss of property (if we can even imagine he had it), torture, and death itself to be nothing? We should demonstrate faithfulness to our conscience unto readiness to suffer "even unto blood", so that like St. Basil we would "preserve our soul's rank unenslaved"; that is, preserve our Christian calling unenslaved to passions of the world unto martyrdom, and not fall away from Christ at any pressure from the enemy powers upon our soul, as in war contemptuous traitors give in to the enemy at the slightest danger to their lives. After all, the circumcision of the heart, which was joined in the Old Testament with the spilling of blood, does not consist only in going to confession and verbally recounting or briefly writing down our sins and tearing them up with hands, but rather that instead of our garments we would rend our very heart (cf. Joel 2:13) with contrition and sorrow, and shed at least tears instead of blood over our continual falls away from Christ, Who redeemed us with His blood.

Let us take care, brothers, in celebrating the appearance of God in the flesh, so that our dedication to Christ would exceed the dedication to God of the Jewish people, which consisted in the external works and words of the scribes and Pharisees (although our righteousness is far from the righteousness of the latter), because if it does not exceed it, and if we do not circumcise our heart of the passions, then we cannot enter the Kingdom of Heaven (Mt. 5:20).

Hieromartyr Thaddeus (Uspensky)

Contemporary Martyrs of the 20th Century

Holy New Martyr Vukashin of Klepci

Our father among the saints, Vukašin Mandrapa of Klepci, was a Serbian Orthodox Christian from Herzegovina who was martyred by fascists during World War II for refusing to acknowledge the local nazi leader Ante Pavelic.

Little is known about the life of Saint Vukasin. What is known about him is from the event resulting in his martyrdom, revealed in 1946. Vukasin was born in the village of Klepci, in Herzegovina, at the turn of the twentieth century. At the beginning of World War II, members of the Croatian fascist Usthas arrested him and transported him, together with other Serbs of that region, into the notorious concentration camp of Jasenovac (the number of victims at this camp have been estimated between 80,000 and 800,000). During the reign of Ante Pavelic in Croatia (1941-5), Ustasha put up a death camp near the town Jasenovac, Croatia. It was practically the mirror-image of Auschwitz, Treblinka etc., except for the fact that a large number of victims were ethnic Serbs. The extermination with Zyklon B was employed at the later stage. Nevertheless, Jasenovac was one of the most cruel death-camps ever, ravaged by random terror, tortures and mass slayings.

The events described here were revealed to Dr. Nedeljko Zec, a former prisoner and neuropsychiatrist at Jasenovac. The following is a testimony from the infamous Žile Friganovic to Dr. Zec. Friganovic and three other ustaša guards made a bet to see who could kill the most people in one night. Friganovic reportedly took the lives of 1,100 people over the span of some hours. In the midst of his madness, surrounded by fallen victims, Friganovic saw Vukashin sitting peacefully in front of him. Utterly shocked, for a second he could not move. How could a man be so calm amidst all this horror? Friganovic felt an immense urge to ruin this peace that Vukashin had. He went up to him and told him that he would spare his life if he shouted “long live Ante Pavelić!”, a request which Vukashin denied. Friganovic savagely cut off one of his ears and told him again to shout “long live Ante Pavelić”, and Vukashin in his bravery denied him once more. So he

cut off his other ear. Friganovic demanded one last time for Vukashin to repeat his words or he would cut out his heart. Vukashin, as if looking through Friganovic said to him “my child, do what you must”. Outraged at this, Friganovic slayed Vukashin. Afterwards, Friganovic reported to Dr. Zec that he would have visions of Vukashin, with the words “my child, do what you must” echoing in his head, causing him to go mad and lose himself.

Oh holy martyr Vukasin, may you help us and pray for us, Amin.

New Martyr and Confessor of the Russian Orthodox Faith

Holy Metropolitan & Hiero-martyr, Benjamin of St. Petersburg

Known for his kindness and simplicity, Metropolitan Benjamin of Petrograd won the hearts of many faithful in St. Petersburg. During the time of the Bolshevik revolution, when the communists had come to power, it was evident that a choice needed to be made; a martyr suffering, or the bitter kiss of Judas. Metropolitan Benjamin did not appeal to politics, but rather, he pitied his adversaries for their blindness, understanding that physical confrontation was futile. He instead did what any good shepherd would do and tended to his flock, keeping them spiritually nourished.

The following event was recorded in the diary of a woman who witnessed this dreaded revolutionary period:

Once when I was attending one of the all-night services, a group of soldiers interrupted. They pushed bishops and priests aside to check the altar for "weapons". They were laughing, smoking and spitting everywhere. They proceeded to throw their cigarettes into the holy chalice, spit into it, and knock it onto the ground. As the soldiers were leaving the congregation suddenly surrounded them and it likely would have gotten ugly if it was not for the wise and compassionate words of Metropolitan Benjamin: "Forgive them, for they know not what they do". He was obeyed and the service continued as if nothing had happened.

After this, the communists called for the confiscation of church valuables under the guise of alleviating food shortages caused by the war. They were hoping that this would incite resistance among the faithful and lead to a conflict where arrests could be made. As the head of the diocese, Metropolitan Benjamin was responsible for seeing to it that this did not lead to unnecessary bloodshed, as had happened before with others. He wrote up a proposal and stated that the church would give up these valuables to be sold, but they would keep the money for their parishioners. The communist leaders in Moscow were outraged by how much the people were recognizing the church for their kindness and self sacrifice.

Some time after this, the Metropolitan was asked to become a delegate for a "new church government". Realizing the nature of this trap he rebuked the man who suggested it and issued a decree expelling this

man unless he repent. This vexed the communists and they threatened the Metropolitan with court proceedings if he did not rescind his decision. The Metropolitan did not back down, knowing that this kind of a decision would seal his fate. They did not have any substantial evidence on the Metropolitan due to the fact that he spent most of his life in service to the good people of Russia. The authorities drew up a farcical case in an attempt to make him look bad, thereafter making him an easier target to deal with. This also did not go according to plan as it only proved the Metropolitan to be innocent, and even impressed some on the opposing side, with his composure and piety.

In his own defense the Metropolitan simply underlined his love for the Russian people to whom he had dedicated himself as a servant. When the presiding judge asked him to say a few words about himself, he said simply: "What else can I tell you?...no matter what you decide, life or death, I will lift up my eyes reverently to God, cross myself and affirm: 'Glory to Thee, my Lord, glory to Thee for everything.'" These were his last words to the court.

On August 14, 1922, the Metropolitan was among a group of ten clergymen, shaved and dressed in rags to avoid recognition, who were executed by firing squad a few miles outside Petrograd. As they were being led to their death, Archimandrite Sergius, one of the Martyrs with the Metropolitan, prayed aloud: "Forgive them, Father, for they know not what they do. (Luke 23:43)"

Prepared by Nikola Petrovich

THE BIRTH of CHRIST – A BRIGHT LIGHT SHINES IN A DARK WORLD

The people who walked in darkness have seen a great light; upon those who dwelt in the land of gloom, a light has shone (Is 9:1).

The newborn Son of God shines like the sun; he is the “sun of justice” who brings “healing rays”

The death and resurrection of Christ has the central place in the life of the Church. This is just as it should be, since it celebrates the final triumph over the forces of sin, death and the devil, with the crucifixion on Good Friday, and the empty tomb on Easter Sunday. All this had its beginning however, on Christmas day with the Incarnation, when we celebrate the enormous miracle of God becoming a human being. In the Old Testament, God communicated with humanity through the mediation of prophets, and priests. The Incarnation creates a bridge between God and humanity, bringing light to a dark, inhuman cruel world of the Roman Empire that worshipped numerous pagan deities. However, the pagan people living beyond the boundaries of the Roman Empire were even more savage. The birth of Christ revealed the magnitude of evil in its cruelty, ugliness and deformity with a brilliant light for all to see.

The Light pierces the darkness. Jesus is the “true light” (Jn 1:9), the “Light of the World” (Jn 8:12; 9:5; 12:46), and he was born during the night watch (Lk 2:8), at midnight, when the depth of blackness is most

penetrating. Jesus was betrayed by Judas at midnight, (Matthew 26:36-50). On that first Christmas night, the light shined in the when the eternal Word and Son of God “became flesh and dwelt among us” (John 1:14), leading to the final triumph over, the forces of evil and death.

GOD INCARNATE AND THE DEFEAT OF EVIL

For we wrestle not against flesh and blood, but against principalities, against powers, against the rulers of the darkness of this world, against spiritual wickedness in high places. (Eph 6:12)

The mystery of the Incarnation is that Jesus, God takes on human nature and enters into the battle with the forces of evil. In our suffering with sin and evil, He has not forsaken us. Christ is continually reminding us in the Gospels that evil is a spiritual reality, a dark presence that haunts every area of human life, always existing in the yawning chasm between what is and what ought to be.

It lurks in the recesses of every human soul, haunting our imagination, waiting for its host to give it free rein, or for that unguarded moment that we are all too familiar with. Evil is one of the greatest mysteries of human existence, because we are heavily tainted with the condition we question. Hence, the perpetual enigma is that the questioner is always the object of the question.

Evil is essentially negative, not positive; it exists not to acquire anything but only to deprive and destroy its opposite – good. It is a parasite that loathes the positive attributes of human goodness, endlessly exploiting the foibles and failings of human weakness, and only grows by poisoning and killing the moral character of its host. The evil in the human experience acts as a cutting edge; leading some people to seek God, while others to deny the existence of a deity that allows evil to exist and the innocent to suffer. However evil is not a created thing. Everything that God created is good – evil is the absence of good – just as injustice is the absence of justice and immorality is the absence of morality. All these are negatives that only describe what is missing.

Through His Incarnation we have the loving warmth of God’s mercy, who created us with the gift of free will, that by necessity carries with it the possibility of rejecting Him. It is between these two opposites, made abundantly clear by His Incarnation that the drama of life is played out.

THE MIRACLE OF THE VIRGIN BIRTH

Therefore the Lord himself shall give you a sign; Behold, a virgin shall conceive, and bear a son, and shall call his name Immanuel. (Isaiah 7:14)

For unto us a child is born, unto us a son is given: and the government shall be upon his shoulder: and his name shall be called Wonderful, Counsellor, The mighty God, The everlasting Father, The Prince of Peace. (Isaiah 9:6)

It was absolutely necessary for God to enter humanity through a miraculous virgin birth. Because a natural birth would have drained the entire Gospel message of Jesus Christ into a minor, insignificant event that would be lost in history. Furthermore, the virgin birth clearly shows that Jesus is truly human and truly divine. The prophet Isaiah clearly teaches us of the

preexistence of the eternal Son of God. In Isaiah 9:6, the child who is “born” is also the son who is “given.” Our understanding of the Virgin Birth is absolutely crucial to our understanding of who Jesus is.

To reject the Virgin Birth is to reject the deity of Christ plus the accuracy and authority of the Bible, bringing down all the central teachings of the Christian faith. We have been forewarned by the disciple John in his Gospel “By this you know the Spirit of God: Every spirit that confesses that Jesus Christ has come in the flesh is of God, and every spirit that does not confess that Jesus Christ has come in the flesh is not of God. And this is the spirit of the Antichrist, which you have heard was coming, and is now already in the world”. (John 4:2-3) Everything else the Bible teaches about Christ hinges on the truth we celebrate at Christmas—that Jesus is God in human flesh. The Virgin Birth is just as essential as the Resurrection in proving His divinity. It is not an optional belief. Anyone who rejects Christ’s deity rejects Christ absolutely—even if he

pretends otherwise.

The joy of Christmas is that God, through His incarnation, entered into human history, casting a dazzling light on a dark world: “And the Word became flesh and dwelt among us, and we beheld His glory...” (John 1:14). Through His incarnation, Christ offers not just the forgiveness of sin but now transforms us into the new creation, filled with eternal life

Michael Whelton

HOLY GRAPEVINE DYNASTY OF NEMANICHES

According to legend, a miraculous grapevine grew from St. Simeon's empty grave on Athos, the fruits of which relieve infertility. Having created the Life and service of his father, Sava can be said to have, figuratively speaking, planted the "grapevine of the Nemaniches", firth through his words and music, and then through depiction of the grapevine in icons and frescoes by succeeding artists, giving it a three-level essence. For several centuries, artists wove the grapevine into images of the representatives of the Nemanich dynasty, who became the rulers of Serbia and the heads of the Serbian Church and were proclaimed saints after death. The representations of the grapevine, of course, grew in both words and music: the Nemaniches were made the heroes of Lives, services, and various kinds of church chants. Over time, the grapevine grew ever larger, extending its branches of the dynasties and clans of the Serbian rulers Lazareviches-Brankoviches and Yakshiches.

Immediately after his death, the archbishop Sava himself was proclaimed a saint and "woven" into the grapevine of the Nemaniches: in his honor

local scribes began to compose Lives, praises, services, canons, troparia and stichera. In the 14th and 15th centuries, famous Serbian scribes such as the hieromonk Domentian, Theodosius Hilandarets, Archbishop Daniel II, Patriarch Daniel III, as well as less prominent anonymous authors wrote about him. The tradition was not interrupted even after 1594, when Pasha Sinan, as punishment for the uprising of Serbs against the Turks, ordered that the Serbian national shrine – St. Sava's relics – be delivered from Milieshevo for public burning on Vrachar hill near Belgrade. However, this act did not diminish the Serb's veneration of their heavenly protector and patron. Many oral legends about St. Sava, associated with his lifetime miracles, spiritual insight and movement on Serbian soil arose. The feeling of the invisible presence of St. Sava became part of the Serbian

national consciousness and the foundation of a phenomenon called "Svyatosavve." In Serbia, ships, factories, firms, educational institutions and publishing houses are named after the ascetic. Built in our time on a Belgrade hill, the Cathedral of St. Sava is the largest Orthodox church in the Balkans.

St. Sava was revered not just in Serbia; between the 14th and 15th centuries his cult existed in Bulgaria and penetrated the Moscow state through Athos. The first information about the ascetic appeared on Russian soil as a result of the distribution of the Verse Prologue with a brief *Life of St. Sava*. In the 15th century a service to the ascetic compiled by the scribe Theodosius appeared in Russia. With a list of sanctuaries associated with and named after St. Sava, Russian monks would meet to read a manuscript collection by the famous scribe Eufrosyn from the second half of the 15th century, who worked in the Kirillo-Belozersk monastery. In some Russian copies of Book of the *Helmsman* one can find a brief *Life of St. Sava*,

probably created on Russian soil in the 1460s. The year 1517 can be considered a new milestone in the spread of the ascetic's cult, when the Athos Elder Isaiah brought to Russia a collection with the *Life of St. Sava* and general praise to him and St. Simeon – works written by the same Theodosius. The veneration of Sava of Serbia on

Russian soil increased in particular after 1550, when the Hilandar abbot, Paisius, brought an icon depicting Saints Simeon and Sava and Sava's cross, which the ascetic wore before he was tonsured on Mount Athos, as a gift to Tsar Ivan the Terrible. It was also significant that Serbian blood flowed in the veins of the Russian autocrat (his grandmother was the Serbian Anna of the Yaksheches family). In the 15th–17th centuries, many copies of the works of Theodosius existed in the Moscow state. Facts from his *Life of St. Sava* were used by the compilers of the world-historical code – the Russian Chronograph of 1516–1522. In the fourth decade of the same century, they entered the Nikon Chronicle, and through it into the famous Illustrated Chronicle of Ivan the Terrible of the 1560s.

Source: *Sesdiva*

Serbian

New Year's

Celebration

Jan 13, 2024

18:00 Vespers

19:00 New Year's Banquet &
Dinner / Live Music with:
Anis, Milanka & Mario

2025

Ticket: \$60

Tickets Reservations: Biljana Kos
778-385-8245

Banquet Hall
St. Archangel Michael Serbian Church
7837 Canada Way, Burnaby BC

SUNDAY, JAN 26

10:00 Divine Liturgy

Blessing of Slava Bread and wheat

11:30 Lunch in the hall

12:15 St. Sava Academy

Prepared by *St. Vasilije of Ostrog Serbian School* and
Folklore Group Mlada Srbadija

**Rejoice
with love!**

MONDAY, JAN 27

First Serbian Archbishop SAINT SAVA

10:00 Divine Liturgy

Blessing of Slava Bread and Wheat

7837 Canada Way, Burnaby BC

Welcome!

St. Archangel Michael Serbian Orthodox Church

DIVINE LITURGY IN ENGLISH EVERY SATURDAY AT 10:00 AM

Embrace the Orthodox Faith!

All are Welcome!

ST . ARCHANGEL MICHAEL SERBIAN ORTHODOX CHURCH
7837 Canada Way, Burnaby, BC

НЕДЕЉА, 26. ЈАНУАР

10:00 СВЕТА ЛИТУРГИЈА

Освећење Славског колача и кољива

11:30 Ручак у сали

12:15 Светосавска припредба

Припремају ђаци Српске Школе

Св. Василије Острошки и Ф.Г. Млада Србадија

**УСКЛИКНИМО
С ЛЉУБАВЉУ!**

ПОНЕДЕЉАК, 27. ЈАНУАР

Први Српски Архиепископ Св. Сава

10:00 Света Литургија

Освећење Славског колача и кољива

7837 Canada Way, Burnaby BC

Добро Дошли

